

Prin setari din toate țările, uniți-vă!

Anul XII nr. 38 (434) — 21 septembrie 1963

Flacăra

38

Negru și roșu.
Fotografie de A. MIHAILOPOL

REDACTIA: BUCUREȘTI, PIATA ȘOINTEII
Căsuța poștală: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, înt. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL REVISTEI 2 LEI. ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

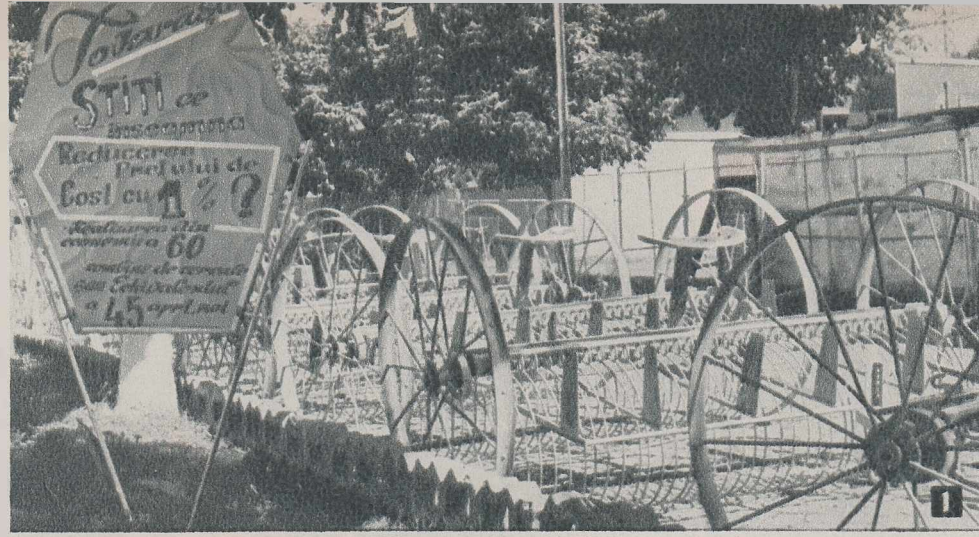
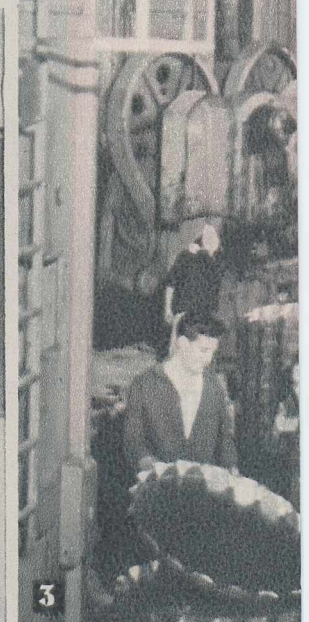
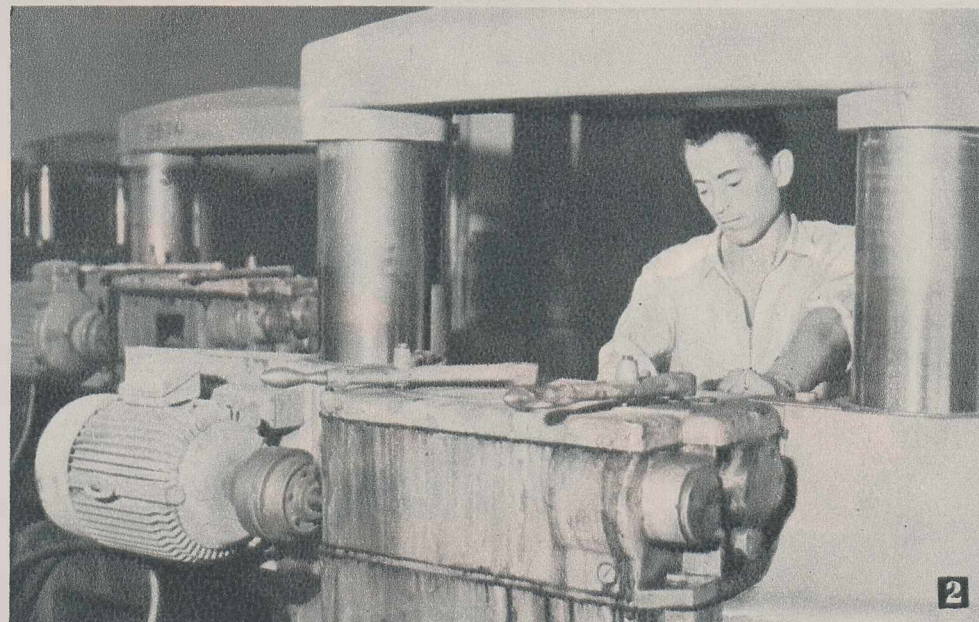
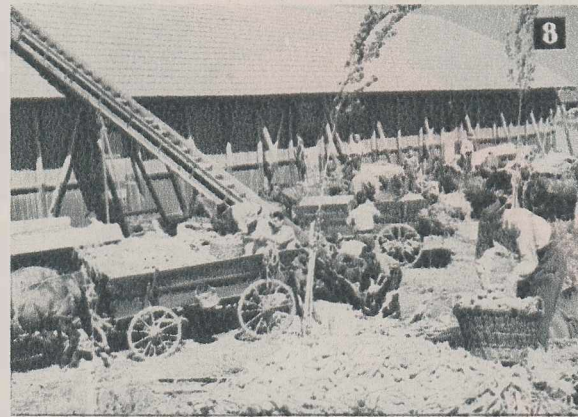

Proiectari din toate țările, ualiți-od

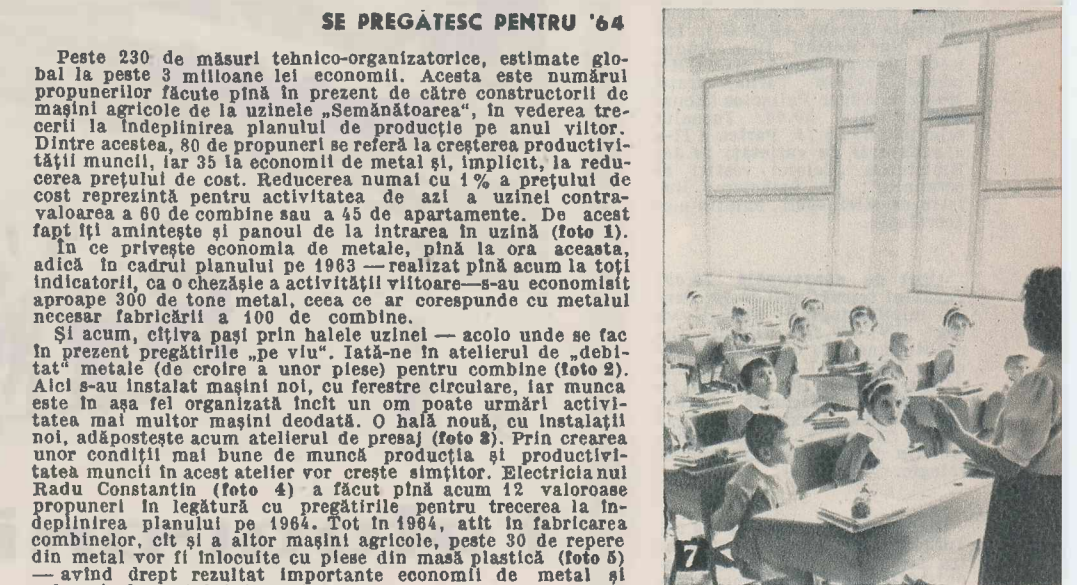
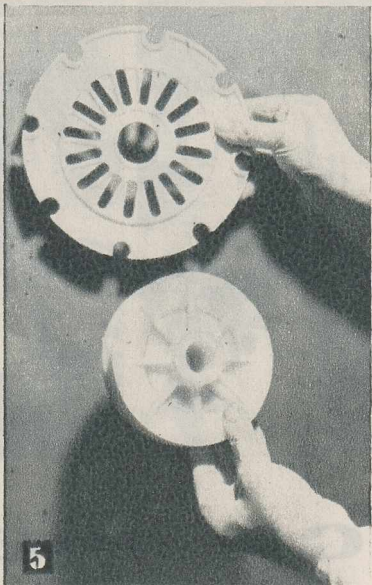
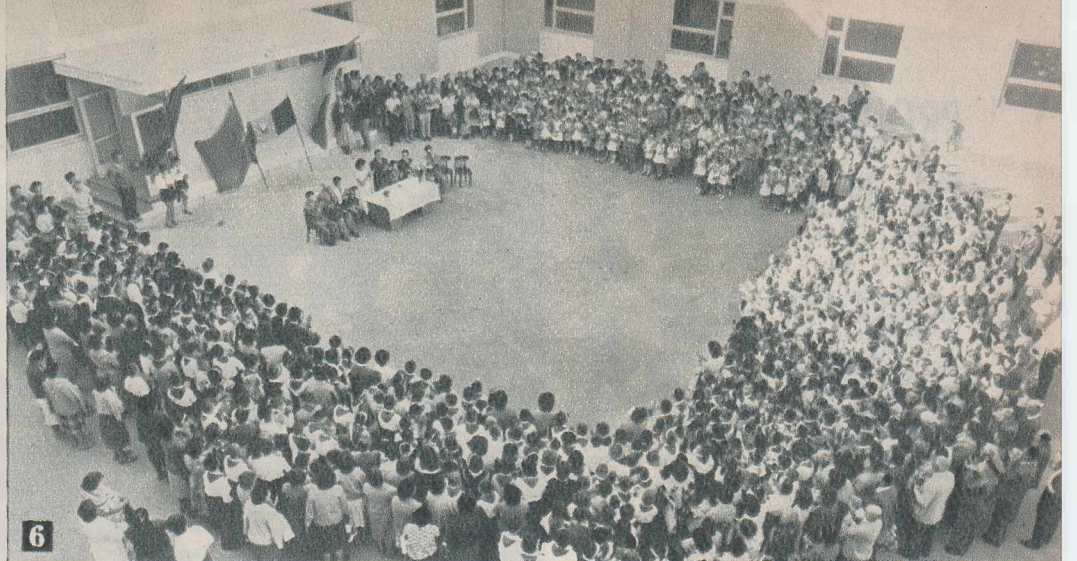
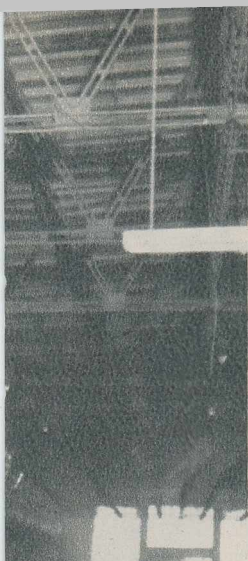
Anul XII nr. 38 (434) — 21 septembrie 1963

Flacăra

38

Fotocronica Flacării

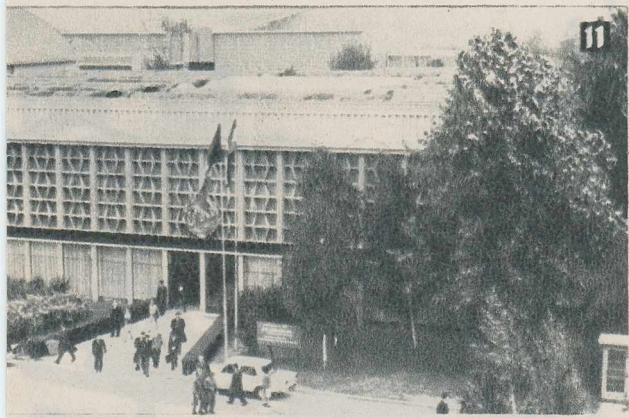
SE PREGĂTESC PENTRU '64

Peste 230 de măsuri tehnico-organizatorice, estimate global la peste 3 milioane lei economii. Acesta este numărul propunerilor făcute până în prezent de către constructorii de mașini agricole de la uzinele „Semănătoarea”, în vederea trecerii la îndeplinirea planului de producție pe anul viitor. Dintre acestea, 80 de propuneri se referă la creșterea productivității muncii, iar 35 la economii de metal și, implicit, la reducerea prețului de cost. Reducerea numai cu 1% a prețului de cost reprezintă pentru activitatea de azi a uzinei contravaloarea a 60 de combine sau a 45 de apartamente. De acest fapt îți amintește și panoul de la intrarea în uzină (foto 1).

În ce privește economia de metale, până la ora aceasta, adică în cadrul planului pe 1963 — realizat până acum la toți indicatorii, ca o cheazășie a activității viitoare — s-au economisit aproape 300 de tone metal, ceea ce ar corespunde cu metalul necesar fabricării a 100 de combine.

Și acum, câțiva pași prin halele uzinei — acolo unde se fac în prezent pregătirile „pe viu”. Iată-ne în atelierul de „debitat” metale (de crolire a unor piese) pentru combine (foto 2). Aici s-au instalat mașini noi, cu ferestre circulare, iar munca este în așa fel organizată încât un om poate urmări activitatea mai multor mașini deodată. O hală nouă, cu instalații noi, adăpostește acum atelierul de presaj (foto 3). Prin crearea unor condiții mai bune de muncă producția și productivitatea muncii în acest atelier vor crește simțitor. Electricianul Radu Constantin (foto 4) a făcut până acum 12 valoroase propuneri în legătură cu pregătirile pentru trecerea la îndeplinirea planului pe 1964. Tot în 1964, atât în fabricarea combinelor, cât și a altor mașini agricole, peste 30 de repere din metal vor fi înlocuite cu piese din masă plastică (foto 5) — având drept rezultat importante economii de metal și reduceri ale prețului de cost.

Fotocronica Flacăării ♦ Fotocronica

NOUL AN ȘCOLAR
Luni s-au deschis în toată țara școlile elementare și medii. Iată două aspecte de la o nouă școală — Școala elementară de 8 ani nr. 85, construită în șoseaua Mihai Bravu din București. Deschiderea festivă (foto 6) și prima oră de școală pentru o nouă generație de elevi (foto 7).

LA ORDINEA ZILEI: PORUMBUL
Recoltatul și înmagazinarea în bune condițiuni a porumbului sînt în aceste zile în centrul atenției oamenilor muncii din agricultură. Iată câteva imagini din această vastă campanie: înmagazinarea porumbului la G.A.C. „Chirnogli”, raionul Oltenița (foto 8); la baza de recepție Urziceni se primesc zilnic mari cantități de porumb contractate cu gospodăriile agricole de stat și colective (foto 9); alegerea porumbului de sîmînță la G.A.C. din comuna Sprincenata, regiunea Argeș (foto 10).

PAVILIOANE ROMINEȘTI LA TÎRGURI INTERNAȚIONALE
De la târgurile internaționale organizate în ultima vreme în diferite țări ne-au parvenit fotografiile de față. Ele reprezintă: un aspect exterior al pavilionului R.P. Romine la cel de-al 65-lea Tîrg Internațional de la Zagreb, R.S.F. Iugoslavia (foto 11); vizitarea pavilionului R.P. Romine la cel de-al 28-lea Tîrg Internațional de la Salonice (Grecia) de către primul ministru Pipinellis și alte oficialități grecești (foto 12); aspect de la pavilionul R.P. Romine la Tîrgul Internațional de mostre de bunuri de larg consum de la Frankfurt pe Main, din R.F. Germană (foto 13); vizitarea pavilionului țării noastre la cel de-al 32-lea Tîrg Internațional de mostre de la Izmir (Turcia) de către Ahmed Oguz, ministrul Comerțului al Turciei (foto 14).

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 22 SEPTEMBRIE 8.50: Gimnastică 9.00: Emisiunea pentru copii și tineretul școlar: De la Cluj la Polul Sud — scenetă de Györgyi Méhes; Teledurnalul pionierilor; Poșta copiilor 10.30: Rețeta gospodinei 11.00: Emisiunea pentru sate 19.00: Program de varietăți — transmisiune din studioul de concerte al Radioteleviziunii. Își vor da concursul: Gr. Vasiliu-Bîrlîc, Ioana Radu, Angela Moldovan, Silvia Chicos, Silly Popescu, Irinel Lîciu, Ion Daclan, Gabriel Popescu, Nicolae Băluță, Damian Luca, Gabriela Kereny (R.P.U.), Ion Pîso, Nae Roman, Dem. Rădulescu, George Bunea, Maria Mitrache, Ovidiu Tarna, frații Mentzel, Edgar Pallactos (Ecuador) și alții 20.00: Jurnalul televiziunii 20.15: Partea a II-a a emisiunii de varietăți 21.30: Emisiunea „Comici vestiți ai ecranului” În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

LUNI 23 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Pentru micii fotografi: Zîmbiți, vă rog! (IV) 19.35: Filmul „Ordinul Anna” 21.00: Recital vocal-instrumental cu Vera Rudeanu, Valeria Savu, Octav E-nigărescu, Margareta Török, Emil Biclea, Alexandru Nicolae 21.40: Telesport. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

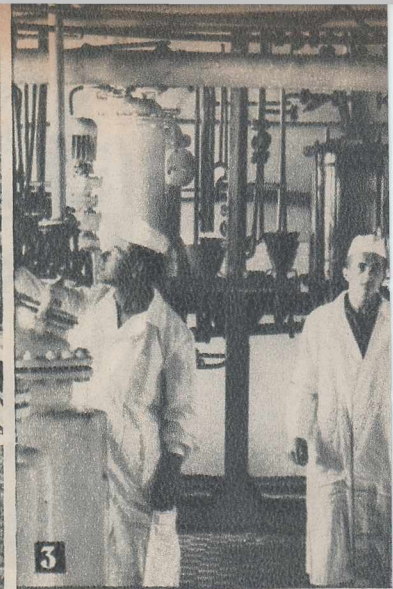
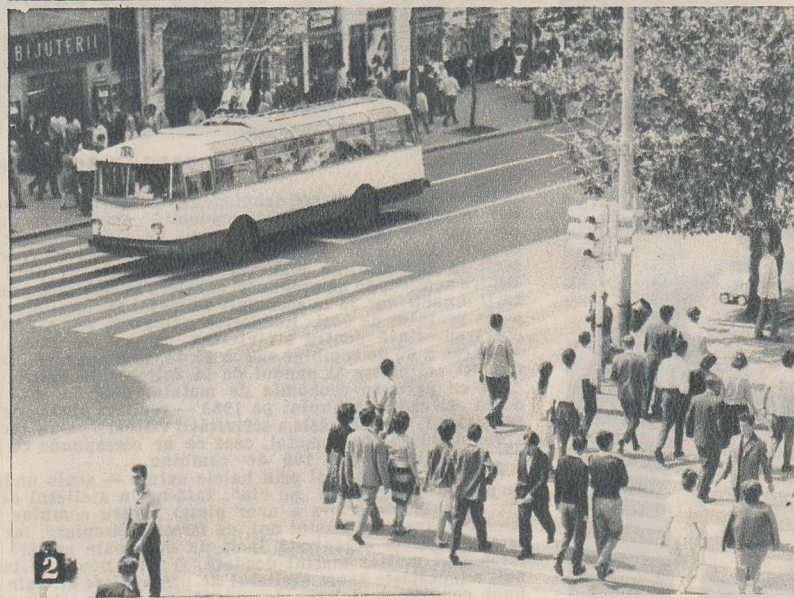
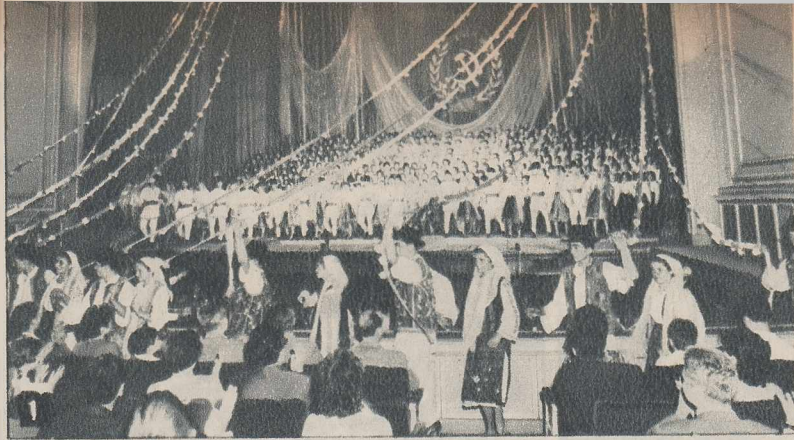
MĂRȚI 24 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Pentru cei mici: Un concurs neobișnuit 19.30: Emisiunea „Expoziția tinerilor artiști plastici” 19.50: Emisiune de știință 20.05: Șah 20.20: Teatrul artă realistă (VII): William Shakespeare — exemplificări din Romeo și Julietta, Henric al IV-lea, Macbeth, Furtuna. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

JOI 26 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Pentru copii: Piticul năzdrăvan 19.40: Universal 650 — reportaj filmat la uzinele „Tractorul” — Brașov 20.00: Emisiunea „Liviu Rebreanu și genul scurt” 20.40: Triumf pe gheață — aspecte de la campionatul mondial de patinaj viteză 21.00: Cîntece și dansuri populare românești — interpretează ansamblul artistic al Ministerului Forțelor Armate. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

VINERI 27 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: În vizită la Muzeul literaturii romine (I) — De la scrisoarea lui Neacșu la versurile poezilor Văcărești 19.35: Emisiunea „Din viața animalelor” 20.00: Emisiunea „Săptămîna” 21.00: Selecțiuni din opere. Își dau concursul: Lili Dușescu, Vali Niculescu, Adriana Codreanu, Ludovic Spiess, Mircea Nemens, Gheorghe Hazgan, Gabriel Gheorghiu. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

SÎMBĂȚĂ 28 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Prietenii lui Așchluță 19.45: În fața hărții 20.00: Filmul „Lupeni 29” 22.30: Muzică distractivă cu Nicușor Predescu, Maria Moraru, Vasile Micu. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

În paginile 21-23
Programul de radio

Fotocronica Flacăra

1 Imagine de la spectacolul festiv prezentat de formațiile fruntașe pe regiunea București la cel de-al VII-lea concurs pe țară. Tabloul final al spectacolului.

2 În urma măsurilor luate în vederea interzicerii — cu începere de la 1 octombrie — a claxonatului în București, se poate observa de pe acum o îmbunătățire a circulației pietonilor.

3 La Fabrica de antibiotice Iași vor intra în producție în trimestrul IV două medicamente noi: Moldamin și Solvocilin.

4 O dată cu ventrea toamnei s-au deschis și tradiționalele mustării.

5 Creșterea nivelului apelor râului La Plata a provocat inundații în suburbiile capitalei argentine — Buenos Aires.

6 După referendumul popular prin care s-a aprobat constituția, Ahmed Ben Bella (în fotografie) a fost ales președinte al Republicii Algeriei.

7 Pe străzile Stockholmului a avut loc recent o manifestație pentru pace a tineretului, la care — așa cum se vede în fotografie — poliția suedeză a intervenit operînd arestări.

Clăi cu fin sau o parte din „materia primă” necesară „fabricării” vîltoarelor loturi de taurine.

Tone carne la hectar

Înainte de a fi ceea ce sînt, carnea, laptele, ouăle, lîna, penele și tot ce derivă din celulă vie într-un sector zootehnic — se „ivesc” mai întîi pe întinsul pășunilor și fînețelor naturale.

Un inginer zootehnist priceput poate determina relația științifică dintre cantitatea X de furaje și numărul aproximativ al animalelor care vor apărea și se vor dezvolta într-o perioadă anumită de timp. Sau, înlocuind termenii unui cunoscut citat, același inginer, privind peste întinsul pășunilor, poate întrezări în locul porumbului, trifoiului, sfecele furajere etc., viitoa-

re cîrduri de păsări, turme de mioare sau cirezi de bovine.

Cu alte cuvinte, într-o unitate agricolă condusă de oameni harnici și pricepuți, „materia primă” trece, la fel ca într-o uzină, prin toate fazele ei de „prelucrare”, prinzînd viață (de data aceasta nu în sens metaforic!) după un plan exact, prevăzut cu indici de cantitate și calitate și cu termeni preciși de livrare.

Să luăm spre exemplificare planul de producție al G.A.C. „Steaua roșie” din comuna Mădăraș, regi-

Liviu MAIOR

(Continuare în pag. 6)

Vreme de 21 de zile, proaspeții născuți ai sectorului taurin sînt, după cum se vede, alăptați cu biberonul.

nea Crișana. Sub îndrumarea organizației de partid și a consiliului de conducere, colectivității de aici și-au propus în toamna anului trecut să realizeze în 1963, numai din creșterea animalelor, un venit net de 2.911.500 lei. Când s-a definitivat acest plan, afară ploua cu găleata. Pe întinsul tarlalelor, nici urmă de verdeață. În schimb în hambare erau saci plini cu boabe de porumb, cu sămânță de trifoi, borceag, sfeclă, mazăre... În grajduri și saivane, la iernat, animalele ce constituiau șeptelul existent la acea dată. Trei elemente disparate care acolo, în sala mare de ședințe a colectivei, în urma zecilor de propuneri și analize științifice, urmau să devină: 1.079 bovine (dintre care 365 vaci cu lapte), 2.531 porcine (dintre care 198 scroafe), 3.397 ovine și 10.000 păsări sau, raportate la 100 de hectare: 40,2 bovine, 120,6 ovine și 75,2 porcine. Cifrele acestea erau stabilite calculându-se productivitatea medie a fiecărui sector în parte. S-a hotărât de pildă ca, prin montă dublă, fiecare scroafă să fete câte 12 purcei, la fiecare sută de vaci să se obțină 90 de viței și la fiecare mie de ouă, un număr cât mai mare de pui de găină și boboci de gîscă. Referindu-ne la un vechi și cunoscut proverb, putem spune că gospodarii din Mădăraș au înfirmat faptul că nu e posibil să valorifici blana ursului din pădure. Cu o condiție: aprecierile să fie făcute pe baze rigurose științifice și să se depună toate eforturile posibile în vederea îndeplinirii planului propus.

★

Sătenii Mădărașului se bucură de o veche tradiție în domeniul creșterii animalelor. În trecut vacile Siementhal, porcii Mangalița și oile țigăi ale localnicilor atrăgeau chiar și atenția specialiștilor din alte țări. Pornind la dezvoltarea avutului social al G.A.C. printr-o sporire rapidă a efectivului de animale, colectivității Mădărașului au folosit experiența bogată acumulată de generații de crescători de vite, părăsind în același timp numeroase practici primitive, neștiințifice, dăunătoare. Noile metode aplicate în domeniul creșterii animalelor le-au dat posibilitatea să pună bazele unui nou „obicei al pământului“, care prelua tot ce

era bun din experiența trecutului, ținând seamă în același timp de ultimele cuceriri științifice în domeniul zootehniei.

Dar să revenim... la oile noastre.

Despre oi, comunistul Ioan Cicortaș, azi brigadier al sectorului zootehnic, ne-a povestit următoarea întâmplare:

— Într-o iarnă mă pomenesc la mine acasă cu un păcurar sibian. Omul îmi cere îngăduință să-și adăpostească în ogradă turma de oițe (în paranteză fie spus, ciobanii Sibiului, care în trecut, în căutare de pășuni, își mînau mioarele pînă în cîmpiile Turciei sau în stepele Caucazului, au crescut tocmai de aceea o singură rasă de oi: rezistentă țigăie românească). Dimineața, cînd ne sculăm, ce să vezi: zăpadă pînă în brîu. „Ce-ai făcut, omule?“, m-am speriat eu. „N-au nimic“, a ris păstorul. Și-ntr-adevăr: oile s-au ridicat și, scuturîndu-se de zăpadă, și-au văzut tefere de drum. „De un singur lucru trebuie să ne ferim, mi-a spus ciobanul la plecare: să nu dăm oile la berbeci înainte de luna lui octombrie. Dacă mieii se nasc în martie și aprilie, se împacă și cu frigul, și cu căldura“.

Gospodarii din Mădăraș au crescut în trecut tot oi țigăi. Iarna le-au adăpostit în saivane, dar, ca și păstorii sibieni, s-au conformați învățămintelor moștenite prin datină: fătările trebuie să aibă loc numai o dată cu sosirea primăverii.

Vă închipuiți deci cită zarvă a stîrmit propunerea făcută anul trecut de către organizația de partid și consiliul de conducere al colectivei de a se trece în 1963 la metoda fătărilor timpurii. Nenumărați îngrijitori (printre care s-a numărat chiar și brigadierul frunțaș Ioan Cicortaș) au clătinat cu îndoielă din cap. Cu toate acestea, exemplul comunistilor din gospodărie (care și-au luat angajamentul să respecte cu strictețe cele două condiții: îngrijirea atentă a mieilor și aprovizionarea din vreme cu furaje abundente) a fost urmat pe rînd de către toți îngrijitorii sectorului ovine.

Așa s-a întîmplat că în miez de iarnă saivanele s-au umplut de behăitul sutelor de mielusei născuți. Monta timpurie (începută încă în august) și furajele abundente pregătite din vreme au permis

muzica

APLAUZELE

Ați observat că public sărilor de concert și ope devine din ce în ce m generos, mai curtenitor fa de artiști? Se aplaudă mul mai zgomotos sau mai rez vat, publicul săvîrșește ace ritual chiar dacă ceea ce ascultat nu l-a entuziasm întotdeauna. Iar fluieratu ca formă spontană de man festare a criticii, a ieșit mult din uz.

Fenomen pozitiv, desigur Am greși dacă n-am rec noaște că și arta compozit rului sau a interpretul cîștigă de pe urma lui: a tistul este stimulat în elan său creator atunci cînd șt că se adresează unui publ receptiv și cordial.

Nu trebuie însă subapri ciate nici consecințele neg tive ale acestui progres i registat de public în ceea privește eleganța reacțiilor sale. Dacă pe unii artiști stimulează, pe foarte mul dintre ei această amabili tate necondiționată a asce

această derogare de la tradiția mielului fătat primăvara, dînd posibilitate crescătorilor să obțină încă în decursul iernii cea mai mare parte a efectivului de oi planificate.

Noaptea de-a rîndul, înșelîndu-și somnul, inginerul zootehnist Sabin Boleac, împreună cu echipele de ciobani au vegheat oile. Fiecare proaspăt născut (anunțat printr-un adevărat semnal de alarmă) era de îndată șters cu prosopul, adăpostit la căldură și supravegheat toată vremea. Hrănirea oilor-mame cu concentrate în perioada de gestație și-apoi, primăvara, ieșirea acestora pe izlazurile cu iarbă proaspătă au avut drept rezultat mărirea considerabilă a perioadei de lactație. În plus mioarele, născîndu-se mai devreme, au avut tot timpul ca, o dată cu toamna, să devină apte pentru reproducție. Rezervarea celor trei luni friguroase pentru fătări timpurii a însemnat totodată creșterea simțitoare de la un an la altul a natalității pe întreg sectorul ovin.

În celelalte ramuri zootehnice, „fabricarea“ noilor efective de animale a început însă o dată cu primele

semne de imprimăvărare. Și a început prin asigurarea materiei prime necesare, trecute în planul de producție: 1.075 tone fînuri, 10.567 tone masă verde din pășuni și alte culturi, 270 tone dovleci și sfeclă furajeră, 3.169 tone nutreț murat, 2.400 tone coceni de porumb, 773 tone paie... Sau cu alte cuvinte asigurarea pe toată perioada anului a necesarului de furaje, pe bază de rații întocmite după normele științifice de furajare. În plus, în afara în-sămînțărilor prevăzute, mai multe echipe de colectiviști au curățat izlazurile de pietre, mărăcini și mușuroaie, iar altele au imprăș-tiat pe întinsul pășunilor mii de kilograme de superfosfați și îngrășăminte naturale.

Producția de animale putea, așa-dar, să înceapă. Și a început. Mii de pușori și boboci de rață, sute de viței și sute de purcei au ajuns să vadă pe rînd lumina zilei. Dintre toți aceștia doar ultimii s-au putut bucura un răstimp de... căldura maternă; în rest, pușorii „produși“ de incubatoare s-au trezit într-o lume lipsită de mame și tați,

În planul de producție al G. A. C. din Mădăraș, colectivității și-au luat angajamentul să obțină anul acesta un număr sportiv de oi.

tătorilor îi face să devină mai puțin severi față de ei înșiși. Știind că publicul este îngăduitor, dirijorul își permite să vină la pupitru fără a fi studiat suficient partitura, pianistul apare la infinit cu același concert de Mozart, violonistul intonează fraza muzicală cu nepăsare ș.a.m.d. De câte ori nu sînt trecute cu vederea asemenea slăbiciuni de către ascultătorii, care nici nu așteaptă să se stingă ultimul acord pentru a izbucni în aplauze.

Da, o bună parte a amatorilor de muzică se arată mult prea grăbiți să aplaude. Și această grabă a lor umbrește adesea elevația manifestării artistice. Nu vi s-a întîmplat uneori să fiți cuprinși de ciudă cînd, în plină desfășurare a operei, unii spectatori izbucnesc în aplauze, însoțite de „bravo X”, pentru a saluta și demoului sau do-ul luat de te-

nor, acoperind astfel prin ovațiile lor muzica ce urmează performanței solistului și silindu-l de cele mai multe ori pe interpret să întrerupă spectacolul timp de câteva clipe? Vraja transpunerii artistice s-a risipit, iar în locul lui Faust sau Canio apare în fața noastră tenorul „X”, făcînd reverențe publicului exaltat. Nu mai puțin penibil e sentimentul încercat la unele finaluri de act, cînd orchestra are de cîntat adesea cele mai poetice fraze, dar pe care nu le mai putem auzi din cauza aplauzelor dezlănțuite din momentul în care cîntărețul a intrat în culise sau cortina a început să cadă. Aceste câteva clipe de nerăbdare pot uneori compromite impresia creată de-a lungul unui întreg act.

Nu încetez să mă întreb de ce o foarte mare parte a melomanilor, a căror sen-

sibilitate pentru muzică nu poate fi pusă la îndoială, ignoră sau subapreciază valoarea tăcerii, ca reacție la o manifestare artistică superioară. Cînd ești subjugat de o creație compozițională sau interpretativă, cel mai firesc mi se pare a fi sentimentul reculegerii. Măcar pentru câteva clipe te simți copleșit de trăirile pe care compozitorul sau interpretul îți le-a prilejuit. În asemenea împrejurări, un ascultător sensibil trece cu foarte multă greutate din starea de extaz în aceea a ovațiilor. Debussy spunea: „O autentică impresie a frumuseții nu ar putea avea alt efect decît tăcerea... Vă vine oare în gînd să aplaudați ori de câte ori asistați la această feerie cotidiană care este moartea soarelui?”

Artiștii autentici, creatori de valori răscolitoare, preferă aplauzelor zgomol-

toase, mai mult sau mai puțin formale, reculegerea semnificativă a ascultătorilor paralizați de emoție. Ei gîndesc adomna lui Mozart cînd îi comunica soțelii sale Constanza succesul obținut la operă: „Duetul Mann und Weib și Glockenspiel-ul din primul act au fost ea de obicei bisate. La fel, în actul al II-lea terțetul tinerilor. Dar ceea ce prefer este aprobarea tăcută”.

Extremitățile se ating. Dacă tăcerea (cel puțin temporară) poate reprezenta forma supremă de manifestare a satisfacției, ea ar putea să fie adoptată și ca formă firească de manifestare a rezervei, a dezaordului. Că nu se mai fluiera la concert și la operă este poate un semn de civilizație; dar este păcat să dispară și imboldul ce genera această reacție — sinceritatea cu care publicul spunea artistului că nu s-a

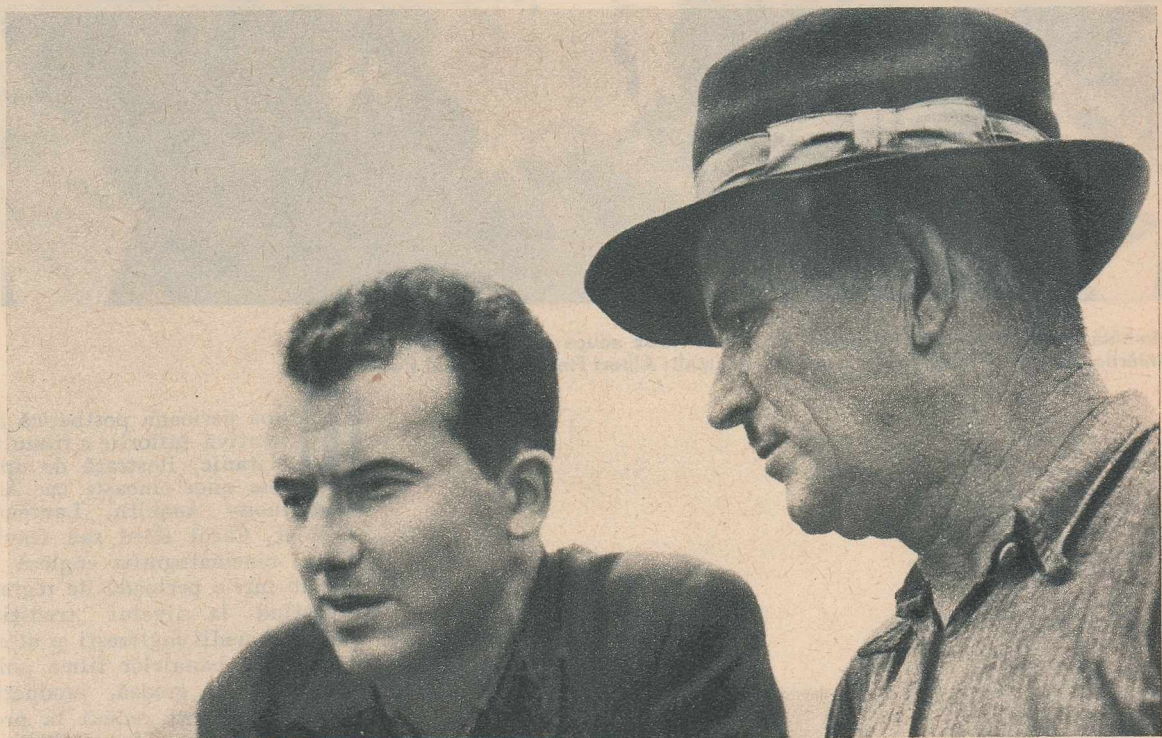
achitat demn de sarcina sa. Mi se par fără sens aplauzele cu care un public prea indulgent gratulează pe interpretul care nu i-a produs nici o încintare. A fluiera ar fi desigur deplasat, dar a tăcea semnificativ este o manifestare pe deplin justificată de necesitatea sincerității, a corectitudinii în raporturile dintre artist și public. De ce în sălile de concert și operă să nu se instaureze același spirit de dreptate, aceeași răspicată rostire a adevărului, pe care de multe ori le întîlnim într-un stadion sportiv? Este oare firesc ca spectatorii unui meci de fotbal să nu-l cruțe pe jucătorul neprișor, dar la concert să aplaudăm cînd interpretul își etalează insuficiențele? Mai multă cumpătare în aplauze! Arta nu va avea decît de câștigat.

George BĂLAN

iar vițeluşii au fost despărțiți de mame și alăptați artificial încă din primele ore ale vieții lor.

Îngrijitoarea Maria Isai, care în trecut a crescut mii de pui de găină cu „ajutorul” cloștilor, a învățat cu această ocazie că lipsa găinii-mamă nu poate fi suplinită decît prin întocmirea unor rații alimentare complexe: lapte smîntînit, brînză de vacă, uruială de porumb, de orz, de ovăz, făină de sînge, morcovi etc.

Rațiile alimentare alcătuite după criteriile științifice, înlocuind porțiile pe care mamele le prepară de milioane de ani, și-au dovedit de îndată eficiența în toate ramurile sectorului zootehnic. Cantitățile necesare de unități nutritive și albumină digestibilă, conținute de rațiile zilnice întocmite de tovarășul Sabin Boleac, au dat posibilitate frunțașilor Gheorghe Lunca și Florian Rus să obțină zilnic un spor mediu de 600-1.000 gr pe cap de vițel, iar în sectorul porcine — între 400 și 500 gr de fiecare purcel (record realizat de îngrijitorul Mihai Herdean). Sau cu ceva mai mult decît sporul zilnic înscris în

planul de producție al sectorului zootehnic.

Sub îndrumarea comitetelor de partid regional și raional și cu sprijinul activ al cadrelor de specialiști de la Oradea și București, o dată cu munca de creștere a proaspătului efectiv de animale a fost continuată anul acesta și activitatea de îmbunătățire a raselor existente. După introducerea găinii de Rhode Island în locul pestriței de Salonta și după înlocuirea țigăii prin Merinosul de Palas și a bovinelor metise prin bălțata românească — a sosit rîndul tradiționalei Mangalița, care primăvara aceasta a fost nevoită să lase locul metişilor obținuți prin încrucișări cu porcul din rasa Landrace.

Cîtă zarvă n-a mai produs și noul musafir! Multă vreme o bună parte din îngrijitori au fost de părere că noul „Ghiță” nu face două parale. „E sensibil la frig, sensibil la căldură, mîncîncă cit zece și nu face slănină”. Bietul Landrace! Tocmai marele lui avantaj — acela de a nu aduna slănină, crescînd în schimb în carne — n-a fost înțeles la început.

În țara lui de baștină fermierii

i-au ținut ascunsă multă vreme „secretul de fabricație”, scoțîndu-l peste graniță doar în cutii de conserve sau în vagoane frigorifice.

De fapt, nici un secret. De îndată ce crescătorii au părăsit vechile metode aplicate în creșterea Mangaliței și au acordat porcului de Landrace o îngrijire mai atentă, servindu-l cu rații complexe, proaspătul musafir s-a simțit bine și la Mădăraș, crescînd în greutate într-un răstimp de șapte luni cît crește Mangalița într-un an de zile, oferind mai multă carne, ba chiar... două coaste — adică două gustoase cotlete — în plus.

Recapitulînd metodele științifice aplicate în creșterea animalelor de către membrii G.A.C. „Steaua roșie”, nu se poate să nu amintim și de înlocuirea monteii naturale prin însămintări artificiale, care au avut drept rezultat obținerea unor loturi uniforme de viței, porci și miei, îmbunătățirea simțitoare a raselor și sporirea producției de lapte.

Desigur că, pînă acum, creșterea animalelor după metode strict științifice nu se bucură la G.A.C. din Mădăraș de o prea îndelungată ve-

Introducerea metodelor înalinate în creșterea animalelor, inițiată de către organizația de partid din gospodărie, s-a bucurat în primul rînd de sprijinul comunistilor — inginerul zootehnist Sabin Boleac și Ioan Cicortaș, brigadier.

chime. Lărgirea efectivă a sectorului zootehnic a început abia în 1958, după Consfătuirea de la Constanța. Dar învățămintele desprinse din această consfătuire, recomandările date și ajutorul primit din partea organelor de partid și de stat au făcut posibile multiple realizări dobîndite într-un răstimp de cinci ani. Comparînd efectivele de animale existente în 1958 (137 taurine, 434 porcine și circa 1.000 ovine) cu numărul înscris în planul de producție al anului 1963, vom înțelege ușor de ce colectiva din Mădăraș se bucură de un binemeritat renume, iar președintele ei, tovarășul Teodor Maghiar, a primit înalta distincție de Erou al Muncii Socialiste.

Liviu MAIOR
Fotografii de S. STEINER

„Sâmbătă seara, duminică dimineața” de Karel Reisz aduce pe ecran viața și frământările unui tânăr muncitor (Interpreții principali: Albert Finney și Rachel Roberts).

TENDINTE NOI ÎN CINEMATOGRAFIA BRITANICĂ

După perioada postbelică de relativă înflorire a filmului britanic, ilustrată de operele unor cineaști ca Anthony Asquith, Laurence Olivier, Carol Reed sau David Lean, cinematografia engleză a intrat într-o perioadă de regres. Vegetând la nivelul „tradiționalei” comedii englezești și al nu mai puțin banalelor filme polițiste sau de groază, producția națională a fost redusă la proporții modeste. În asemenea condiții frecventarea sălilor de cinema a slăbit simțitor. Dar pentru oamenii de afaceri capabili să-și investească banii astăzi în cinematografie și mâine în fabrici de conserve această situație nu constituie o catastrofă. Jumătate din numărul sălilor de cinema au fost dezafectate și transformate în dancinguri, magazine sau popicării, aducând și sub această formă profituri antreprenorilor. Iar pentru a „îndigui” criza în producția de filme se recurge la participarea în realizarea unor superproducții internaționale de genul filmelor-mamut, menite să cucerească piețele străine. În asemenea pelicule prostul gust se întrece cu proslăvirea „superman”-ului și cu falsificarea istoriei.

Două uriașe trusturi, „Rank Organisation” și „Associated British”, exercită în mod practic un monopol asupra ecranului englez. Ele țin sub control nu numai o rețea de circa 2.500 de cinematografe, ci totalitatea

ramurilor componente ale cinematografiei, de la studiouri și laboratoare de prelucrare a peliculei până la publicațiile sau instituțiile de credit specializate. În asemenea condiții e de lăsinț înțeles că fără „binecuvântarea” trusturilor îi e deosebit de greu unui cineașt să găsească mijloacele și creditele necesare pentru a produce un film de inspirație neconformistă.

Și totuși, nevoia de a spune adevărul despre Anglia zilelor noastre a insuflat unui grup de cineaști independenți puterea de a rupe cercul vicios. Gruparea „Free Cinema”, constituită în jurul criticului Lindsay Anderson, s-a dedicat la început filmului: documentar de scurt metraj, prin intermediul căruia a explorat sectoare până atunci inedite ale vieții engleze.

Mai târziu, contactul cu gruparea literară cunoscută sub numele de „Tinerii furioși” a furnizat cineaștilor de la „Free Cinema” tematica primelor filme de lung metraj și le-a permis să constituie ceea ce s-ar putea denumi „noul val” al cinematografiei engleze. Trăsătura cea mai prețioasă a tinerei grupări o constituie orientarea afixată spre realitățile și contradicțiile vieții sociale contemporane ale țării. Îi interesează în continuare lumea celor simpli — muncitori, mici funcționari — și în special tineretul, în rândul căruia crește împotrivirea față de idealurile mincinoase ale lumii

pitaliste și față de primejdia zboiului atomic. Prin răsunărul său succes internațional, filmul „Drumul spre înalta societate”, realizat de Jack Clayton după un roman al lui John Braine, unul din „tinerii furioși”, deschise tematicii sociale calea spre ekranul englez. O dată creat precedentul, filmele se succed unul după altul...

Spre deosebire de Joe Lampton, care acceptă regulile societății și vede tot ce e omenesc și curat într-insul pentru a cuceri un loc la vârful piramidei („Drumul spre înalta societate”), Porter, eroul filmului „Privește îndărăt cu mine”, realizat de Tony Richardson (după piesa dramaturgului John Osborne, liderul „furioșilor”), e un răzvrătit. Revolta lui împotriva ipocriziei, a monotonei și închistării care au descompus de mult mitul „căminului englez ideal” are însă un caracter anarhic, declarativ. În al doilea film al său (prezentat nu demult pe ecranele noastre), Tony Richardson adaptează o altă celebră piesă a lui Osborne, „Cabotinelul”. Și de această dată tragedia ratării lui Archie Rice apare în mod evident determinată de chinuitoarea mediocritate a mediului său social de iadul familial.

Nemulțumirea tineretului față de conformismul și lipsa de orientare a lumii în care e silit să trăiască își găsește o expresie mai clară în filmul lui Karel Reisz — „Sîmbătă seara, duminică dimineața” (premiat la Festivalul de la Moscova în 1961), ecranizare a cărții cu același titlu a lui Allan Sillitoe. Într-un stil propriat de cel al documentarului, filmul pătrunde în lumea proletariatului londonez, descriind sfîrșitul de săptămînă al tînăului muncitor Arthur Seaton. Rămîntările eroului, protestul său — izolat, e drept, dar deplin conștient — constituie în fond un refuz de a lua drept imuabile înduielele nedrepte existente.

Refuzul de a se resemna în fața inechității, nevoia de schimbare, aspirația spre nou răzbat — în iuda unui aparent pesimism — și din filmele „Gustul mierii” de Tony Richardson (premiat la Cannes și Karlovy Vary în 1962) și „Un soi de dragoste” al regizorului John Schlesinger (premiat la Berlin în 1962).

Frustrată de dragostea mamei sale — o femeie stupidă și ușuratică — tînăra Jo, eroina filmului „Gustul mierii”, găsește doar într-o scurtă idilă cu un marinăr și culoare cîteva clipe de fericire, din păcate scump plătite. Marinarul s-a imbarcat pentru o urșă lungă, mama pleacă după un nou amant, iar Jo, care așteaptă un copil, rămîne singură, în risteștea camerei igrasioase, sub erul încețoșat al Londrei. În momentul cînd Jo e pe cale să scape de încrederea în viață datorită prieteniei dezinteresate a unui înăr, întoarcerea „mamei rătăitoare” după o nouă „deziluzie sentimentală” redeschide cercul icios. Păstrînd tonul de o amară ironie, împletită cu un lirism discret, al piesei tinerii scriitoare Shelagh Delaney, regizorul a am-

plificat semnificațiile acestei tragedii contemporane. Atitudinea tinerii Jo nu e simplă răzvrătire inofensivă. Lipsa de răspundere față de tineret, intoleranța rasistă, puritanismul sînt condamnate cu vehemență, în numele unei generații care a început să caute cu luciditate adevărul.

Filmul lui Schlesinger „Un soi de dragoste” tratează cu mai multă acuitime conflictul dintre generații. Desenatorul tehnic Vic Brown, fiu al unui mecanic de cale ferată, s-a îndrăgostit de colega sa Ingrid. S-au căsătorit și Vic a venit să locuiască în casa soacrei. Dar pretențiile și arivismul mic-burghez al acesteia amenință fericirea tinerii căsnicii. Tinerii trebuie să evadeze din această lume ipocrită și meschină, pentru a încerca să-și organizeze singuri o viață bazată pe sinceritate și respect reciproc.

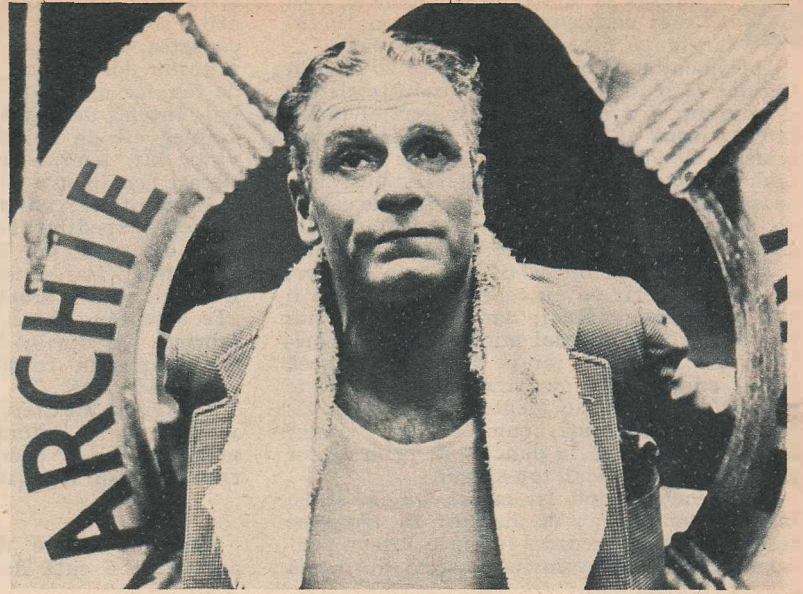
O realizare mai recentă a lui Tony Richardson, inspirată după o altă lucrare a romancierului Allan Sillitoe, se intitulează „Singurătatea alergătorului de cursă lungă”. În interpretarea plină de spontaneitate a actorului Tom Courtenay se reconstituie biografia unui tînăr aruncat de mizeria fizică și morală în rîndul delincvenților. Filmul a fost premiat la Festivalul de la Mar del Plata, iar actorul principal a fost distins cu premiul pentru interpretare. Același Tom Courtenay a fost ales drept protagonist al ultimului film semnat de John Schlesinger, „Billy mincișosul”. Și aci e vorba despre singurătate: singurătatea unui tînăr care nu se poate adapta la convențiile mic-burgheze și e veșnic în contrast cu cei din jur.

Joan Littlewood, care și-a adăugat recent numele la lista regizorilor „noului val”, nu e de fapt o debutantă. Ea are o lungă experiență teatrală ca regizoare a teatrului muncitoresc „Workshop”. E, între altele, descoperitoarea piesei „Gustul mierii”. Recentul ei film, „Vrăbiile nu pot cînta”, al cărui titlu face aluzie la vrăbiile vopsite și vîndute drept canari, e o satiră la adresa iluziilor mic-burgheze despre o fericire limitată la o bunăstare „automatizată”. Tonul ușor anticonvențional al comediei lui Joan Littlewood scoate în evidență ridicolul unei filozofii bazate pe mitul unei fericiri standard, într-o societate încremenită.

Răzvrătirea anarhică din prima epocă a „tinerilor furioși” a rămas mult în urmă. Operele „noului val” poartă acum semnificații mai adînci, de veritabil protest social. Însemnătatea lui e amplificată prin alăturarea lui Allan Sillitoe, cu proza sa de o clară și violentă combativitate, și în special prin aceea a dramaturgului Arnold Wesker, a cărui piesă „Bucătăria” a inspirat recent un film ce aduce pentru prima dată pe ecranul englez viața unor militanți antifasciști.

Succesele de pînă acum ale „noului val” englez demonstrează că vitalitatea unei cinematografii naționale se măsoară în funcție de prezența realităților sociale în operele ei.

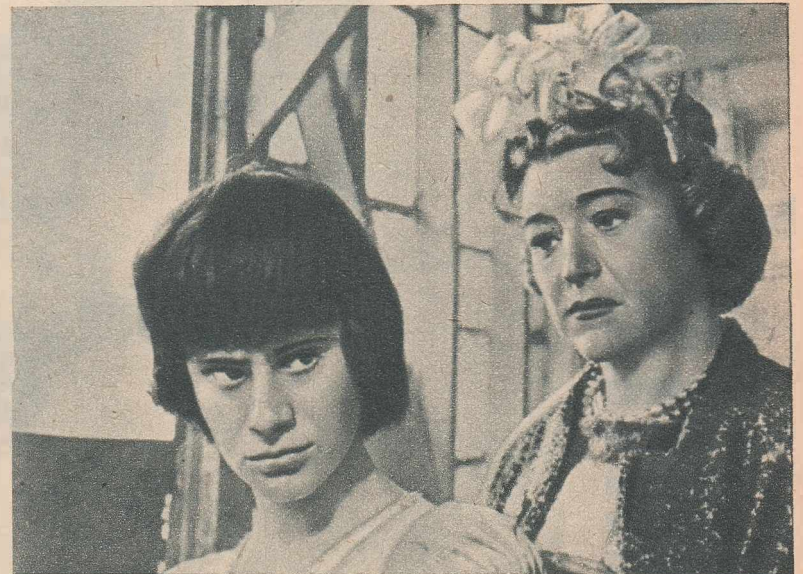
Ana ROMAN

Drama lui Archie Rice (Laurence Olivier) din „Cabotinelul” se proiectează pe fundalul chinuitoarei mediocrități a mediului social și a iadului familial mic-burghez.

„Drumul spre înalta societate” a deschis pentru noua orientare din cinematografia engleză drumul spre succes (scenă din film, cu Laurence Harvey și Simone Signoret).

Eroina filmului „Gustul mierii” nu simte decît dispreț față de o mamă ușuratică și stupidă (Jo — Rita Tushingham și mama ei — Dora Bryan).

Voi încerca să relatez în rândurile de față cel mai neobișnuit și mai dramatic interviu pe care l-am luat vreodată.

Interlocutorul meu e un tânăr de 26 de ani. Inginer la o întreprindere de industrializare a lemnului din Suceava. Cu o lună și jumătate în urmă el suferise un accident grav: o arsură de 76%. Trupul său fusese o imensă rană vie, sîngerindă. De obicei, rezistența omenească se oprește aici; se cunosc puține cazuri de supraviețuire după asemenea cumplite accidente. Și totuși, Csere Wilhelm trăiește.

Îl privesc: stă întins pe pat, sub un cort metalic acoperit cu un cearșaf alb. Ochii îi ard în orbitele adînci, dar obrazul nu mai poartă decît urma unei mici agresiuni a briciului de bărbierit, iar pe frunte îi alunecă ciuful unei frizuri moderne. Îmi povestește cum s-a întîmplat accidentul, cum l-au învăluit aburii fierbinți, cum a fugit singur 600 de metri pînă la punctul de prim ajutor și cum s-a dezbrăcat tot singur.

Din cînd în cînd își mușcă buzele și își înăbușă un strigăt de durere: în timp ce stăm de vorbă, medicul îi reface cîteva pansamente. Sînt în gesturile acestuia din urmă

și în cele ale surorii atîta grijă și delicatețe, atîta solidaritate mută cu suferința dar și cu setea de viață a celui ce s-a încredințat mîinilor lor — încît acest moment obișnuit de tehnică medicală capătă proporții de simbol. Înțeleg de ce trăiește azi Csere Wilhelm. Înțeleg cît de eroică a fost bătălia pentru viața lui, pentru fiecare respirație, pentru fiecare centimetru de piele.

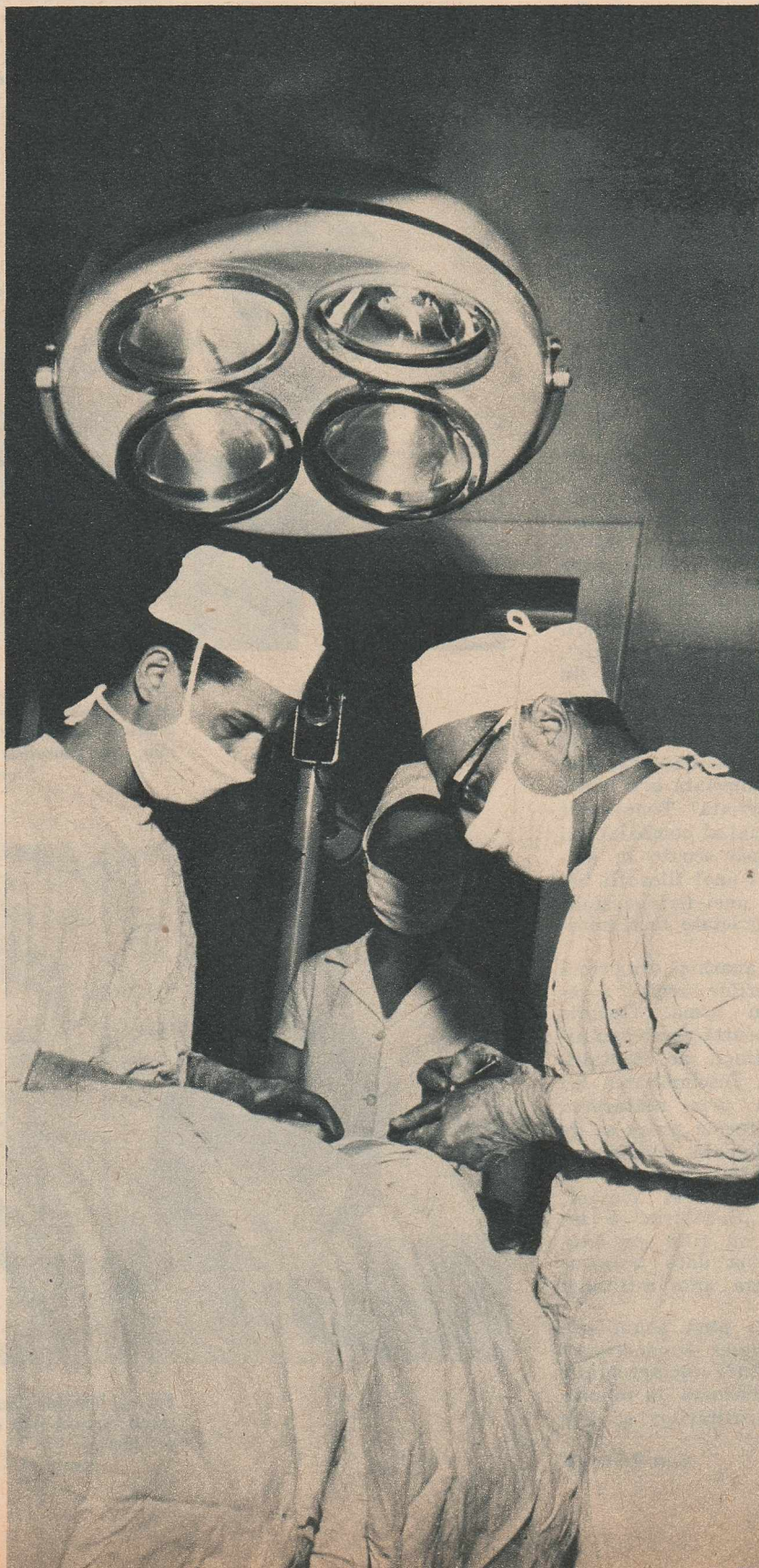
Pe noptieră, un plic. Văd doar orașul și numele expeditorului: Suceava, Mariana... (din discreție, nu încerc să-l deslușesc în întregime). Dar scrisoarea mașinistului Ciofu Dormidor mi-o arată însuși tînărul inginer: „Te așteptăm să vii sănătos printre noi, la fabrică. Îți dorim curaj și multă sănătate. Le mulțumim tovarășilor medici că te-au readus la viață...”

Da, viața lui Csere Wilhelm, cea de-a doua viață a sa, e datorată acestei încordări nemaipomenite de energie a medicilor și surorilor ce l-au îngrijit.

★

Cazul lui Csere Wilhelm e un caz. Dar am văzut o sută douăzeci. Tovarășul conf.

Pentru fiecare respirație

dr. Agripa Ionescu m-a atașat corpului o medici ce au făcut vizita de dimineață, am trecut prin fața celor o sută douăzeci o paturi ale Spitalului de traumatologie, chirurgie plastică și reparatorie. Pentru un profan e — să recunoaștem — o încercare serioasă, care cere multă stăpînire de sine. De sută douăzeci de ori suferință atroce, de sută douăzeci de ori înfruntări cu moartea, o accidentul fatal, de o sută douăzeci de o încredere și optimism și dorință aprigă o viață, o sută douăzeci de bătălii pentru să nătate. De fapt, cifra e incompletă: medii de spitalizare e de 28 de zile pentru un bolnav (înainte vreme erau bolnavi arși, o plăgi nevindecabile, care stăteau și cît 280 de zile în spital!), asta înseamnă că din sălile de operație și din paturile spitalului ies pe an între 1.500 și 1.600 de oameni redat vieții și muncii.

... Pe Corina S., o fată tînără, a lovit într-o după-amiază, cînd se întorcea de la școală, o mașină. Nu interesează aici dac vina aparține ei sau șoferului, dar fetei i-fost zdrobit piciorul stîng. De obicei, soluția nu poate fi alta decît amputarea piciorului. Dar ar fi fost mult prea cumplită o asemenea sentință. Medicii au luptat, au operat o dată și încă o dată, au încercat diferite rezolvări și au biruit: Corina va putea din nou să șplimbe alături de colegele ei.

... În urma unei arsuri, un băiat a rămas cu mîna dreaptă închircită, indoită din cot și cu degetele lipite în palmă. Intervențiile chirurgicale, repetate cu perseverență și o virtuozitate, introducerea unei grefe de piele și transplantarea unor tendoane i-a redat mîna.

... O fată s-a născut cu o malformație obrazului; o bătrînă nu a minuit cu atenție butelia de aragaz și s-a aprins; un bărbat a suferit un grav accident în urma unei explozii; o femeie, nepermis de neatentă, căzut în cazanul cu ulei încins în care fierbeau — la un bilci — gogoșile...

Cazurile sînt, mai toate, dramatice și senzaționale. Dar pe medici și surori, pe acea suită de oameni în alb care colindă saloanele și aduc un suflu de înviore prin suferinzi, pe acele siluete albe din sălile de operație cărora nu li se văd decît ochii și mîinile și care stau ore întregi tîind și cusînd carne omenească, pe toți aceștia nu-i mai surprinde și nu-i mai impresionează spectaculosul tragic al „cazului”. Pentru ei, fie care bolnav e o ecuație cu multe necunoscute ce trebuie rapid aflate, pentru ei fiecare caz e un om ce trebuie salvat și redat unei existențe normale, armonioase.

★

Cînd am plecat din sala de operație (unde am izbutit să rămîn zece minute din cele trei ore cît a durat intervenția), chirurgul a strigat în urma mea:

— Și ai grijă, tovarășă, să nu scrii acolo literatură. Dacă se poate, relatează strict științific și cît mai pe scurt ceea ce facem noi aici.

Îmi pare rău, tovarășe medic, dar nu pot. Spuneți-mi ce ar fi înțeles cititorii dacă despre cazul Corinei S. aș fi spus că a fost „un scalp al feței dorsale a piciorului stîng cu fractură deschisă a maleolei tibiale și epifize proximale a metatarsului I, cu...”? Mă opresc. Un scurt reportaj nu are pretenție de a rezuma foile de observație și dosarele pacienților. Dar are obligația de a furniza cîteva date concrete:

— că în acest spital, înființat în 1958 în vechiul local al Spitalului de urgență, s-a creat, sub conducerea conf. dr. Agripa Ionescu, o școală de chirurgie plastică și reparatorie;

— că aici se țin cursuri de perfecționare cu medici primari și specialiști chirurghi și ortopezi din spitalele întregii țări;

— că cel ce trece prin spital nu poate uita numele chirurgilor Aurel Vasiliu, Valentin Aburel, Florin Isac, al anesteziștilor reanimatori dr. Iancu Balaban... Și ale nenumăraților alții — medici și surori — din această instituție.

D. S.

Ultimele pregătiri înainte de operație. Doctorul Aurel Vasiliu are de făcut astăzi față unei intervenții chirurgicale complicate...

...Și totuși macul are parfum

Ca pentru a corija o eroare a naturii, care a nedreptățit colora macului lipsind-o de orice urmă de parfum, purpuria floare e cîmp s-a trezit dintr-o dată investită nu cu unul, ci cu cîteva eci de arome fine. Procesul s-a etrecut pe cale... industrială: fabrica bucureșteană de produse cosmetice și de parfumerie s-a intitulat „Macul roșu”. Vitregitate a fost repusă în toate drepturile ei... olfactive, anunțînd cu mulți metri înainte de poartă că aici, pe strada Popa Nan, e fabrică parfumi.

Faptul s-a petrecut încă acum 5 ani, cînd o mulțime de ateliere mărunte și risipite, improvizate și stilate, mulțumindu-se de cele mai multe ori a umple flacoane cu licori importate, și-au încetat existența și a luat ființă prima fabrică românească de parfumerie care folosește mijloace tehnice cu adevărat industriale. Se credea de fapt o nouă ramură industrială. Dar era mai mult decît atât: din obiect de lux, adunînd uneori la prețuri exorbitante (celebrele parfumi franuzești erau accesibile unei foarte restrînse și precise clientele), acest component al frumosului liurn — și al igienei — căpăta premisele de a deveni cu adevărat un bun de larg consum. O revistă patronală de parfumerie se lăuda cîndva cu virtuțile produselor sale, arătînd că în Franța anulul 1560 apăruse chiar un decret regal prin care se interzicea folosirea parfumurilor fine le către „manants” (cuvînt pe care dicționarul îl traduce fără echivoc: țărăn, bătăran).

Ei bine, iată că în locul lui Hockey Club și Chat-noir, Fetiche și Océan Bleu, au apărut la noi Florile de mai și Jubileul, Lavanda ambrată și Bucureștiul și încă alte 270 sortimente de parfumi și ape de colonie răspîndite anual în impresionanta cantitate de 11.000.000 sticle. În laboratoarele și secțiile reutilate ale „Macului roșu”, 41 ingineri și tehnicieni caută, combină, creează mereu noi produse; cifra va fi poate mai revelatorie dacă vom menționa că odinioară „Stea”, cea mai mare fabrică de săpun din țară, avea un singur inginer; că „Nivea”, cea mai mare fabrică de cosmetice din țară, avea doar un farmacist și că, în general, în asemenea întreprinderi existența unui laborator de analiză a materiilor prime și a produselor finite era o adevărată utopie. Se lucra după ureche sau, așa zice mai la propriu, după instinct, dacă sensibilitatea olfactivă, „talentul mirosului”, nu ar fi un element cu adevărat esențial

în arta parfumului. Dar despre acesta vom mai vorbi.

★

Ce presupune crearea unui parfum? Un simplu proces fizic, veți spune, în care alcoolul și apa se străduiesc să capete mirosul uleiului volatil cu care au fost contopite. Ați avea însă dreptate numai pe jumătate sau chiar și mai puțin. Pentru că actul industrial, științific și laborios este precedat de momentul creației artistice, cînd cuvîntul hotărîtor îl au fantezia, sensibilitatea, ingeniozitatea. Creatorul de parfumi are în față două sute — ba și mai mult — de uleiuri odorante, unele vegetale, extrase din flori, altele de origine animală și, în sfîrșit, mirosurile minunate exalate de cele mai prozaice combinații chimice (care, numindu-se aldehide, alcool benzilic, terpineol sau iononă, îți sugerează parfumul violetelor, al migdalelor amare, al iasminului). În fața sutelor de sticle cu uleiuri, parfumi, mirosurile trăiește emoția creației a pictorului în fața tuburilor de culoare: din îmbinarea nuanțelor, acesta va scoate o imagine ce va transmite emoție artistică pe cale vizuală; din amestecul inspirat și îndelung gîndit al picăturilor de ulei (și fiecare parfum e combinat din 10 pînă la 50 de mirosuri diferite, dintre care unele chiar neplăcute!), parfumiul va trebui să impresioneze simțul olfactiv al omului, să-l frapeze cu o notă nouă, să-i sugereze tot felul de asociații. Chimia este transfigurată prin această poezie a parfumurilor, pe care alchimistii moderni o săvîrșesc ca pe un adevărat ritual artistic.

Ei bine, planul de măsuri tehnico-organizatorice al fabricii „Macul roșu”, întocmit și îmbogățit în vederea creării celor mai bune condițiuni pentru trecerea la îndeplinirea planului pe 1964, prevede și detaliază riguros acest proces de creație, căruia condițiile industriale în care se desfășoară îi permit o deplină împlinire și valorificare. Puneți o picătură de parfum pe reverul rochiei și doriți în mod firesc ca mirosul să fie cît mai fin, iar persistența lui cît mai îndelungată. Și iată că această dorință a dv., ținînd aparent de o fărîmă de cochetărie, constituie o preocupare intensă și cotidiană a unui colectiv cu sute de muncitori și ingineri, iar limbajul sobru al planului după care muncește acest colectiv o transcrie ca pe un imperativ al producției: îmbunătățirea cali-

Sanda FAUR

(Continuare în pag. 12)

Pentru Garoflă Ene deschiderea unui flacon de parfum nu presupune un gest de cochetărie, ci un strict profesional: șefa de echipă de la secția de parfumi tratează mirositorul produs cu cel mai științific interes.

Picătură cu picătură, parfumul este creat în laborator din nenumărate alte mirosuri diferite. Treabă îngrijită și gâloasă, dar mai ales de inspirație artistică.

tății și prezentării produselor existente și crearea de produse noi la nivelul ultimelor cuceriri ale chimiei și al exigențelor în permanentă creștere ale consumatorilor.

Un întreg an de zile — anul trecut — s-a studiat și experimentat problema *polizării* parfumurilor, adică a filtrării la rece a acestora. Să sperăm că nu tocmai dv. ați dat peste o asemenea sticlă, dar se întâmplă înainte ca apa de colonie să nu aibă o claritate perfectă, ca în ea să înnoate minuscule cristale ce dovedeau o solubilitate imperfectă a ingredientelor. Se impunea deci o filtrare, iar filtrarea mecanică la temperaturi foarte scăzute (sub 0°) s-a dovedit cea mai eficientă. Numai că fiecare produs își avea o altă temperatură la care putea fi filtrat, și pentru a o stabili s-a muncit, cu mîgălă și răbdare, tot anul 1962. Din ianuarie, polizarea a putut însă fi introdusă la toate produsele fabricii...

Considerînd parfumeria o artă, cei din fabrică vorbesc despre arome în limbajul unor adevărați critici de artă, folosind o terminologie cu totul proprie: un parfum bun trebuie să aibă o „notă bine definită“, un „bucchet rotunjit perfect“, o „linie“, o

„evoluție uniformă“, o „personalitate“. Numai că, fiind totodată — și în primul rînd — oameni de știință, ei știu că pentru a se putea ajunge la aceste judecăți de valoare e nevoie de o susținută bătălie chimică și fizică. În plan, aceasta este numită *tincturizarea rezinoizilor* și *premacerarea* produselor.

Spuneam că un parfum e combinat de creatorul său din zeci și zeci de mirosuri. Ei bine, calitatea lui e determinată de felul în care acestea se îmbină și se contopesc unele cu altele, de felul în care ele se dizolvă și-și rotunjesc mirosul final. Puși în puțin alcool și lăsați acolo aproape un an, rezinoizii (materii prime mirositoare și fixatoare de miros) se dizolvă total, se tincturizează adică, și-și definesc perfect mirosul. Și tot rotunjirii mirosului îi folosește și premacerarea, operație prin care uleiurile ce intră într-un parfum, înainte de a fi incluse în compoziția definitivă a produsului, sînt lăsate timp de 30 zile în 50% alcool. Aceste probleme mai constituie încă subiecte de studiu. S-a ajuns ca de la cele opt ore cît dura persistența unui miros, viața parfumului să se prelungească pînă la 12 ore. Dar bătălia artistico-științifică pentru ca-

litatea produselor continuă. Colectivul fabricii știe că mai are de lucru pînă ce va satisface cerințele cumpărătorilor. Și în cadrul dezbaterilor cifrelor planului pe 1964 s-a dovedit că preocupările pe această linie sînt pe primul plan.

★

Am asistat, la „Macul roșu“, la o ședință de analiză a muncii,

o ședință extrem de originală. S-a vorbit foarte puțin în a cîteva ore. În schimb, s-a mîrșit mult. Comisia de „mirositori“ aflată în plenul ei, aprecia unele creații prevăzute în plan de muncă al laboratorului de asamblare: sînt acum în lu-

Noul parfum își trece examenul în fața comisiei de „mirositori“

două produse asemănătoare cunoscutelor parfumi franceze Arpège și Chanel 5. Mirositorii aveau rolul degustătorilor de vinuri (și erau pînă de aceeași primejdie, de a se îmbăta de miros, de astă dată fără alt temei decît acela de a fi inhalat prea mulți vapori de alcool!). Avînd în față o mulțime de sticlucțe și în mînă cîte o fișie subțire de sugativă, ei muiiau fișia în parfumul respectiv, o purtau apoi la nas și, privind grav, meditativ sau visător (după temperament) într-un imprecis punct din fața lor, judecau noul miros. L-au mirosit o dată și încă o dată, și iar o dată, încet, cu răbdare, cu calm. Apoi au făcut pauză și au ieșit la o scurtă plimbare cu un caracter pur profesional: „nasul” trebuia împropătat prin contactul cu mirosurile mai puțin elegante ale străzii. Din nou la mirosire, apoi produsele aflate în colocviu (nu oral, ci olfactiv) și-au primit calificativele și soarta le-a fost pecetluită: deși nebotizate încă, ele vor apare pe lume probabil la începutul anului viitor, întrucît mirosul lor a avut și linia, și tonalitatea, și persistența, și rotunjimea, și personalitatea necesare.

Sarcina extinderii sortimentelor a înregistrat succese în anii 1961-62: fabrica a scos în acest răstimp circa 30 de produse noi. Le cunoașteți și le-ați folosit poate: Manon, Darclée, Traviata, Florela, Mona Lisa etc., etc.

★

Măsurat cu miligramul în minusculele sticlucțe ale laboratorului, parfumul (sau sora sa mai puțin concentrată, apa de colonie) trebuie să se deprindă apoi a fi cîntărit cu sutele de kilograme: a devenit produs industrial și locul lui e acum în imensele rezervoare metalice de cîte 500-1.400 litri fiecare, unde va sta la macerat cîte 30 de zile. Fiecare rezervor își are numele său propriu, cît se poate de imbiator: „Așteaptă-mă” — scrie pe unul, „Nu mă uita” — pe altul, „Rapsodia”, „Amurg”, „Nostalgie”, „Basm” etc., pe celelalte. Oaspetelui i se oferă amabil cu polonicul din *Lavandă* sau *Paculi* și, muind doar cîte un deget în diferitele probe, reușește să miroase amețitor timp de o săptămînă. Dar soarta parfumului e să-și concentreze existența în flacoane mici și delicate; și de multe ori cumpărătorul este tentat să-și aleagă colonia după frumusețea ambalajului său. În domeniul parfumeriei, prezentarea produselor nu mai e o simplă chestiune de formă, așa zice; ea nu folosește numai la vehicularea aromei, ci e un component esențial al atracției pe care produsul trebuie să o exercite. S-au făcut eforturi în direcția îmbunătățirii ambalajelor și ele se pot ilustra elocvent cu cifre: secția de creație din cadrul Ministerului Industriei Alimentare a elaborat circa 200 de modele — forme de sticle, de cutii și pliante din hîrtie electropluată, cro-

Primele încercări ale calității produselor le fac înseși muncitorii din fabrică. Se pare că Elena Rădulescu este mulțumită de nuanța noului ruj de buze.

mo, metalizată. Dar rezultatele sînt încă insuficiente, iar ambalajele continuă să aibă deficiențe pe plan estetic: la parfumi întilnești aceeași și aceeași sticlucță, cu exact aceeași formă și același bușon, fie că iei *Buchet* sau *Poem*, *Mimoza* sau *Carnaval*, *Femina* sau *Balet*. Ca să nu mai vorbim de flacoanele demodate, încărcate cu tot felul de nervuri și cerculețe, în care sînt prezentate produsele *Nu mă uita*, *Aida*, *Briza mării*, *Mascarada* (și pe care, de altfel, fabrica a hotărît să le înlocuiască). Casetele îmbrăcate în hîrtie pelurată (vezi *Femina*, *Marea Albastră*) au un aer de pe vremea bunicii, de o

prețiozitate nemodernă, desuetă. De ce să nu se meargă mai cu curaj pe linia preconizată în ambalajele produselor *Miraj*, *Santal*, *Sputnik*, *Manon*, care au o linie simplă și elegantă? Mai multă fantezie, tovarăși creatori! E cazul și locul ca ea să se desfășoare din plin.

Se cer acum, foarte mult, creioane dermatografe. În magazine nu există. De ce, oare? De ce nu se găsește un tub mai frumos pentru ruj sau o pudrieră mai elegantă?

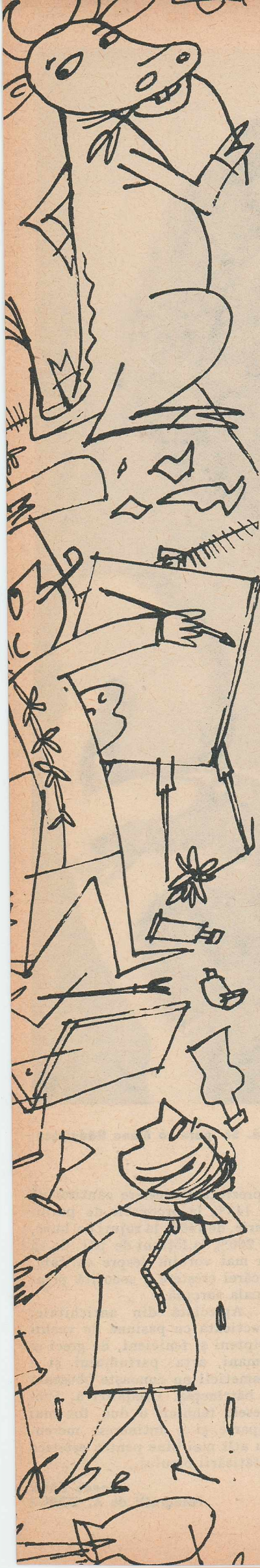
★

Progresele „Macului roșu” nu pot fi totuși neglijate: față de anul 1957, realizările lui 1962

reprezintă o creștere cantitativă de 143% la produsele de parfumerie, de 140% la rujuri de buze, de 200% la loțiuni de păr. Ca să nu mai vorbim despre calitate, a cărei creștere e socotită principala sarcină.

...Apreciată din antichitate, practică cu pasiune de vechii egipteni și fenicieni, de greci și romani, arta parfumului și a cosmeticii nu cunoaște oboseala și bătrînețea. Dimpotrivă. Progresele tehnicii o duc tot mai departe și o întinerec mereu. Cu atît mai bine pentru estetica înfățișării omului...

Sanda FAUR
Fotografii de A. COPOS

Vizita boului

Schiță satirică de SAKI*)

Teophil Eschley era artist de meserie și prin vocație, iar cadrul în care trăia făcuse dintr-insul un pictor animalier, specializat în cirezi. Nu trebuie să credeți însă că locuia într-o fermă ori în vreo lăptărie, într-un mediu mirosind a carne și copite, mobilat cu scăunele de muls și fiare de însemnat vitele. Stătea într-o vilă dintr-un cartier populat de numeroase alte vile și care nu era nici pe departe suburban. Grădina lui era mărginită de o mică pajistă pitorească, unde un vecin întreprinzător aducea la păscut vacuțe foarte cochete, de rasă anglo-normandă. Vara, pe la ceasul prinzului, vacile pășteau, înfundate pînă la genunchi în iarba înaltă, la umbra unui pilc de nuci, iar soarele arunca reflexe vii pe pielea lor lucitoare.

Eschley concepușe și pictase un tablou fermecător, înfățișînd două vaci de lapte care se odihneau pe fundalul nuciilor, al ierbiilor grase, în lumina soarelui filtrată printre frunze. Și cum Academia regală încurajează deprinderile de ordine și metodă ale protejaților săi, pinza îi fusese înscrisă în catalogul expoziției de vară. O dată pornit pe un anumit drum, Eschley fu silit să meargă mai departe în aceeași direcție. „Tihna amiezii”, studiu reprezentînd două vaci roscate sub un nuc, fu urmat de tabloul: „Amiază, ceas sfîrșit”, studiu cu un nuc sub care se adăposteau două vaci; apoi urmară la rînd pinzele: „Cînd muștele tac”, „Oaza cirezilor”, „Vis în țara laptelui”, „Studiu cu nuci și vaci de lapte”. Cele două încercări făcute de a rupe cu propria sa tradiție reprezentării eșecuri însemnate: „Turturile neliniștite de prezența unui uliu” și „Lupi în cîmpia romană” se înapoiară grabnic la atelierul maestrului și Eschley nu mai redobîndi favorurile pierdute decît cu originala „Puțină umbră pentru visele izvoarelor vii de lapte”.

Într-o frumoasă după-amiază de toamnă, tocmai finisa ultima trăsătură de penel la un studiu de pajistă, cînd vecina lui, Adela Pingsford, începu să bată de zor la ușa atelierului său strigînd speriată:

— În grădina mea a năvălit un bou!
— Un bou? — întrebă gînditor Eschley. Și adăugă, în mod cam ridicol: Ce fel de bou?

— Ei, nu știu ce rasă e — replică doamna. Un bou vulgar. Înțelege și dumneata: n-am nimic personal împotriva lui, dar grădina a fost pregătită pentru iernat: și dacă un bou îi vine chef să se plimbe pe alei, grădina nu prea o să arate frumos. Fără să mai vorbesc de crizanteme, care abia ieri au înflorit!

— Cum a intrat în grădina dumneavoastră? — ceru precizări Eschley.
— Îmi închipui că a intrat pe poartă — zise doamna, nerăbdătoare. Nu a putut să se cațere peste zid și nici din avion nu cred să fi fost parasutat în scopuri de reclamă, de firma Viadox. Pentru moment nu mă preocupă modul în care a intrat, ci cum are să iasă de acolo.

— Nu vrea? — se informă Eschley.
— Dacă n-ar aștepta decît să iasă — urmă Adela Pingsford infuriată — n-aș fi venit să discut cu dumneata. Sînt singură cuc; azi e ziua liberă a femeii de serviciu, iar bucatăreasa are o nevrălgie și s-a culcat. Sînt incapabilă să-mi reamintesc puținele lucruri învățate la școală sau din experiența mea de viață cu privire la metoda folosită pentru a scoate o matahală de bou dintr-o biată grădiniță. M-am gîndit însă că dumneata ești un vecin apropiat, și încă pictor animalier specializat în cirezi, așa că fără îndoială că pozezi o anumită cunoaștere a modelelor dumitale și ai putea să mă ajuți. Se poate să mă înșelai.

— Bineînțeles, pictez vaci de lapte — recunoscu Eschley. Dar asta nu-mi permite să pretind că aș avea expe-

riența unui văcar. Am mai văzut eu la cinema cum sînt readuși pe drumul cel drept boii rătăciți, dar totdeauna cow-boy-ii dispuneau de cai și de o grămadă de accesorii; de altminteri niciodată nu poți să știi în ce măsură asemenea scene nu sînt trucate...

Fără să mai scoată un cuvînt, Adela Pingsford îl tiră spre grădina ei. Era o grădină de dimensiuni normale, dar părea micuță față de proporțiile bouului — un animal enorm, băltaț — roșu închis la cap și pe spate, de un alb murdar pe coapse și coadă, cu urechi pleoștite și ochi mari, injectați de sînge. Semăna la fel de mult cu fermecătoarele vacuțe de lapte pe care obișnuia să le picteze Eschley, pe cît seamănă șeful unui războinic trib hotentot cu o gheishă japoneză. Eschley rămase lipit de poartă, studiînd atent animalul. Adela Pingsford păstra aceeași muțenie.

Cînd tăcerea deveni insuportabilă, apăsătoare, pictorul rosti grav:
— Acum este pe cale de a mîncă o crizantemă.

— Ce fin observator ești! — constată cu amărăciune Adela. Nu-ți scapă nimic. Ca să fim mai preciși, deocamdată ține în hot un metru și nouăzeci de crizanteme.

Necesitatea de a acționa devenea imperioasă. Eschley făcu cîteva pași în direcția animalului, pleni din palme și scoase cîteva sunete, în genul: „hiiii!” și „hooo!”. Chiar dacă boui le auzi, nu se arată de loc influențat de ele.

— Dacă o să se aventureze vreodată în grădina mea niște găini — zise Adela — o să vin cu siguranță să te caut, ca să le bagi în sperieți. Scoți niște „huu-huu-uri” minunate. Dar deocamdată te-ar supăra dacă ai încerca totuși să alungi bouul ăsta? Uite că acum atacă un răzor cu „Mademoiselle Louise Bichot” — adăugă stăpîna grădinii cu un calm glacial, în timp ce o floare de un portocaliu aprins dispărea în botul vult al cornutei.

— Fiindcă d-ta te pricepi atît de bine la varietățile de crizanteme — spuse Eschley — îngăduie-mi să-ți spun la rîndu-mi că te aflî în fața unui bou din rasa Ayrshire.

Calmul Adelei Pingsford nu rezistă acestei observații și începu să folosească un limbaj care-l îndemnă instinctiv pe artist să facă încă doi-trei pași în direcția bouului. Puse mîna pe un arac de mazăre cu care începu să izbească strasnic șalele animalului. Acesta își intrerupse un răstimp munca de masticare prilejuită de exemplarul „Mademoiselle Louise Bichot”, apoi își ceretă cu o privire întrebătoare călăul. Adela îl privea și ea pe pictor, dar cu o ostilitate mai pronunțată. Cum vita nu lăsa capul în jos, dar nici nu trăda intenția de a zvrîli din copite, Eschley cuteză alt exercițiu asemănător, cu un al doilea arac. Bouul păru a pricepe că era nedorit; mai îmbrucă în grabă o porțiune respectabilă din stratul de crizanteme și o porni în sus pe alei. Eschley se repezi ca să-l îndrepte spre grilaj, dar nu izbuti decît să-l facă să treacă de la pas la trap mărunț. Cu un aer întrebător zgrăvit pe fața sa expresivă, dar fără a vădi o reală sovăire, bouul străbătu mica fișie de iarbă pe care oamenii însuflețiți de bune intenții o numeau teren de crichet și intră pe ușa-ferastră care dădea în salonașul casei. În vaze erau puse crizanteme și alte plante tomatice și animalul își puțu relua ocupațiile abia întrerupte. Lui Eschley i se păru însă că remarcă în ochii lui un licăr cam nervos, un licăr care îndemna la respectul opiniilor. Renunță deci să se mai amestece în alegerea locului de dejun al patru pedulului.

— Mr. Eschley — strigă Adela cu glas tremurător — te-am rugat să alungi animalul ăsta din grădina mea, nu să-l împingi în casă! Dacă trebuie să rămîni aici, prefer să-l văd în grădină decît în salonaș.

— Experiența mea de văcar este limitată — zise Eschley. Dacă memoria nu mă înșală, ți-am mai mărturisit acest lucru adineuri.

— Sînt întru totul de părerea dumitale — replică doamna. Nu ești bun decît să pictezi tablouri fermecătoare, înfățișînd vacuțe cochete. Nu cumva ți-ar face plăcere să schițezi și bouul ăsta, care se desfătă în salonașul meu?

De data aceasta tonul Adelei Pingsford nu mai dădea loc la nici o interpretare: era foarte nemulțumită. Eschley dădu să se îndepărteze.

— Unde te duci? — strigă Adela.

— Să caut material.

— Material? Nu vreau să te servești de un lasso. Dacă ajungeți la o luptă, o să devastați toată odăia.

Dar artistul ieși din grădină. Se întoarse peste cîteva minute, aducînd un șevalet, un taburet de pictor, o paletă și pensule.

— Vrei să spui că ai să te instalezi liniștit să pictezi fiara asta cum îmi face praf salonașul? — îngăimă Adela, abia găsindu-și cuvintele.

— Doar dumneata m-ai sfătuit așa — zise Eschley, instalîndu-și pinza. — Îți interzic! Îți interzic categoric! — tună Adela.

— Nu văd ce îți dă acest drept. Nu poți pretinde că bouul ăsta ți-ar aparține măcar prin adopțiune.

— Se pare că uiți că se află în salonașul meu, gata să mănînce florile mele! — se stropi stăpîna casei.

— Iar dumneata mi se pare că uiți că bucatăreasa suferă de nevrălgie și un somn i-ar repara forțele. Dacă mai ții așa, o trezești. Puțin respect, ce Dumnezeu, pentru odihna altora...!

— Individul acesta este nebun de legat! — exclamă Adela, pe un ton tragic.

Peste cîteva clipe, fu rîndul Adelei să prezinte simptome de demență. Bouul dîgerase o vază întregă cu flori și atacase coperta unui magazin în culori, arătîndu-se dispus să părăsească acest cadru cam îngust pentru activitățile sale.

Eschley își dădu seama de nervozitatea lui și se grăbi să-l arunce cîteva mîlădite de iederă, ca să-l îndemne să pozeze mai departe.

— E un proverb chinez pe care abia mi-l amintesc — murmură pictorul. Un proverb care sună cam așa: „mai bine să mănînci cu poftă iarbă, decît un bou la frigare, cînd inima ți-e bolnavă de dor”. Acum pricep mai bine ca oricînd justetea proverbului acesta.

— Mă duc la biblioteca publică să-i rog să cheme poliția — îl vesti Adela și plecă trîntind ușa.

După cîteva minute, bouul, gîndindu-se pesemne că la staul îl așteaptă o turtă bună de nutreț, ieși cu multe precauțiuni din salonaș, se încredință îndelung că nu-l amenință nici o prăjină, pe urmă părăsi cu pas greoi, dar viu, grădina. Eschley își orîndui materialul și-i urmă exemplul, lăsînd casa în voia somnului bucatăresei nevrălgice.

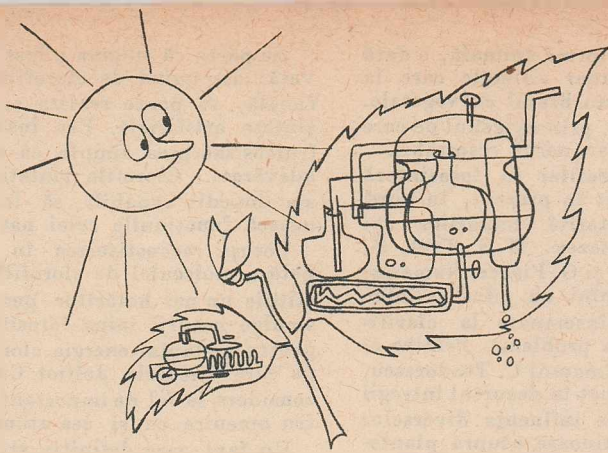
Incidentul acesta reprezenta o cotitură decisivă în cariera artistică a lui Eschley. Remarcabila sa pinză: „Bou într-un salonaș” fu una din senzațiile saloanelor de pictură din Paris, iar cînd fu expusă mai tîrziu la München fu cumpărată de guvern — în ciuda concurenței îndrjite a trei fabrici de suc de carne, care participau la licitație.

Din clipa aceea, succesul său se afirmă necontenit și Academia regală a fost fericită — peste alți doi ani — să atîrne în sălile sale, la loc de cinste, marea lui compoziție: „Maimuță pe cale de a devasta un buodar”.

Eschley i-a dăruit Adelei Pingsford un album de reproduceri și două răzoare superbe de „Madame Andrée Blasset”, dar niciodată nu s-a putut vorbi de o adevărată împăcare între ei.

În romînește de Eugen B. MARIAN
Ilustrație de E. ARNO

*) Pseudonimul umoristului englez H. H. Munro.

CONSERVE DE SOARE

PE URMELE UNUI MARE SECRET
AL VIEȚII: FOTOSINTEZA

• Unde se află „focarul optic” al vieții? • Fotosinteza, biochimia și semiconductorii • Algele, „campioni” în fotosinteză: 1 hectar de alge = 16 hectare de grâu • „Supraagricultura” viitorului

A trecut mai mult de o jumătate de veac de atunci. Marele om de știință rus K.A. Timiriazev prezenta un raport științific, devenit apoi celebru, în fața Academiei regate de științe din Londra. La începutul conferinței sale, el cită un episod ciudat din cartea „Călătoriile lui Gulliver” a scriitorului englez Jonathan Swift:

„Cînd Gulliver vizită pentru prima oară Academia din Londra, a rămas deosebit de surprins întîlnind un om uscățiv care privea cu multă atenție un castravete închis într-un recipient de sticlă. Întrebat ce urmărește prin aceste observații, savantul răspunse: «De opt ani cercetez viața acestui castravete, sperînd să găsesc soluția captării energiei solare și a aplicării ei ulterioare în practică»».

Și Timiriazev adăugă:

„Înainte de a trece la referatul propriu-zis, țin să vă avertizez că aveți înaintea dv. un exemplar din aceeași specie. Mi-am petrecut 35 de ani cercetînd nu un castra-

vete, ci o frunză, ceea ce de fapt este cam același lucru, și mi-am bătut capul ca să rezolv problema înmagazinării energiei solare în planta verde”.

Timiriazev a fost îndreptățit să-și consacre aproape toată viața fenomenului cunoscut sub numele de fotosinteză, acest proces deosebit de complex — baza dezvoltării vieții pe pămînt — în care cei doi eroi principali sînt frunza și raza de soare.

DE LA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE
LA SINTEZA CLOROFILEI

Se știe că, sub acțiunea binefacătoare a razelor solare, planta asimilează bioxidul de carbon din atmosferă, pentru a forma zaharuri, albumine, grăsimi, celuloză, parfumuri, coloranți, degajînd totodată oxigen. Aceasta este sursa principală de substanțe organice și unicul izvor de oxigen liber pe planeta noastră. Timiriazev avea dreptate să afirme că întreaga noastră alimentație constă din „conserve de soare”.

Acest fenomen biologic a inspirat pe mulți autori de povestiri științifico-fantastice. În nuvela „Soare lichid”, scriitorul A. Kuprin arată cum din elementele simple existente în aer se poate fabrica cu ușurință o substanță gustoasă, hrănitoare și sănătoasă. Romanul lui N. Lukin, „Soarta unei descoperiri”, descrie sinteza zahărului pe bază de aer, realizată de un savant rus. Un autor englez, E. C. Large, a atins aceeași problemă într-o carte intitulată „Zahăr din aer”.

Sînt oare aceste ipoteze chiar atât de fantastice? Nu este oare posibil să obținem pe calea unei fotosinteze artificiale, în afara organismului vegetal, substanțele produse în „bucătăria” plantei? Nu se poate oare reproduce artificial fenomenul fotosintezei pentru a fabrica alimente, combustibil, mase plastice și alte substanțe organice, *direct* din aer, apă și substanțe minerale, cu ajutorul luminii?

De multă vreme pe oamenii de știință îi preocupă aceste probleme.

Dar pentru rezolvarea lor a fost necesară, în prealabil, cunoașterea mecanismului fotosintezei, care s-a dovedit extrem de complicat. Atît de complicat, încît nici nu vom intra aici în detalii.

Trebuie să știm doar că pentru a produce această reacție planta folosește un dispozitiv microscopic format dintr-o serie de granule numite cloroplaste, care conțin 10-100 grăunțe de clorofilă. Cloroplastele îndeplinesc în plante rolul unui laborator, al unui „focar optic al vieții”. Aici, energia electromagnetică a soarelui se transformă în energie chimică, grație căreia se formează produsele necesare plantei și fără de care viața animalelor nu ar fi posibilă. În adevăr, animalul nu este în stare să sintetizeze prin el însuși zahărul, amidonul și celelalte substanțe organice ce-i sînt necesare; el nu poate decît să le transforme, după ce le-a mîncat fie sub formă vege-

Dr. Em. ROMAN
(Continuare în pag. 16)

tală, fie sub formă animală, o dată cu carnea unor animale care la rândul lor s-au hrănit cu vegetale. Tot plantele, prin oxigenul pe care îl degajă, fac aerul respirabil.

Rolul clorofilei în fotosinteză este cunoscut în prezent, în bună măsură, datorită lucrărilor lui K.A. Timiriazev, M.S. Tvet, R. Wiellstätter și G. Fisher. Numeroși savanți români au adus și aduc contribuții însemnate la clarificarea acestei probleme. Printre ei se numără Emanoil C. Teodorescu, care s-a ocupat în decursul întregii sale vieți de influența diverselor radiații luminoase asupra plantelor; în prezent, acad. Alice Săvulescu, acad. N. Sălăgeanu și alții studiază diferite aspecte ale fotosintezii.

Primii pași spre realizarea fotosintezii artificiale au fost îndreptați în direcția creării în laborator a clorofilă artificiale.

ENIGMA A FOST REZOLVATĂ!

Savanții au observat un lucru interesant: există o mare asemănare între nucleul moleculei de clorofilă și cel al unei substanțe care joacă un rol hotărâtor în viața animalelor — hemoglobina din sânge, singura deosebire constând în aceea că în nucleul moleculei de clorofilă se află un atom de magneziu, iar în nucleul de hemoglobină, fier.

Atenția cercetătorilor s-a concentrat în mod special asupra acestor doi atomi, care în formulele chimice ocupă o poziție centrală, de parcă ar fi „cheia de boltă” a acestor construcții moleculare. S-a spus chiar că toată viața gravitează în jurul celor doi „simburi” de magneziu și de fier, fără de care vegetalele n-ar putea asimila, iar animalele n-ar putea respira.

A urmat sinteza complicată a moleculei de clorofilă. Aproape concomitent, savanții germani Martin Strel și Anton Kaloianou și biologul american Woodward, lucrând independent, au reușit să prepare clorofila sintetică în laborator.

Se părea că enigma a fost rezolvată: dispunând de clorofilă artificială, se poate realiza și fotosinteza artificială. Era însă prea frumos sau prea simplu ca să fie adevărat... Clorofila sintetică nu s-a dovedit capabilă să îndeplinească funcțiile celei naturale.

Totuși reconstituirea în eprubetă a moleculei de clorofilă constituie un pas hotărâtor pentru a smulge naturii taina fotosintezii, pentru a stăpâni energia clorofilei, pe care Frédéric Joliot Curie o considera la fel de importantă pentru omenire ca și cea atomică.

Un fapt pare definitiv stabilit: clorofila este fără îndoială protagonistul fotosintezii, dar... încă cel puțin treizeci de „actori” fac parte din „distribuție”. Printre aceștia au fost identificați fermenți, coloranți, vitamine (B și C) și, în special, un compus fosforic deosebit de bogat în energie: A.T.P. (adenozintrifosfat).

În multe laboratoare sînt studiate în prezent cu asiduitate acești „colaboratori” secreți ai clorofilei. Lucrările acad. N. Sisakian au lămurit multe „necunoscute” ale proceselor biochimice; altele au relevat aspectul fizic. Microscopul electronic a descoperit că fiecare grăunte de clorofilă este format dintr-un teanc de lamele a căror construcție amintește de cea a bateriilor de semiconductori cu siliciu.

Bateriile cu siliciu pot transforma direct radiațiile solare în curent electric. Cloroplastele, care au o structură asemănătoare, nu constituie oare niște baterii care transformă radiațiile absorbite de clorofilă în „curent” pentru alimentarea reacțiilor fotosintezii?

UN OCEAN DE ENERGIE PENTRU FRUNZA VERDE

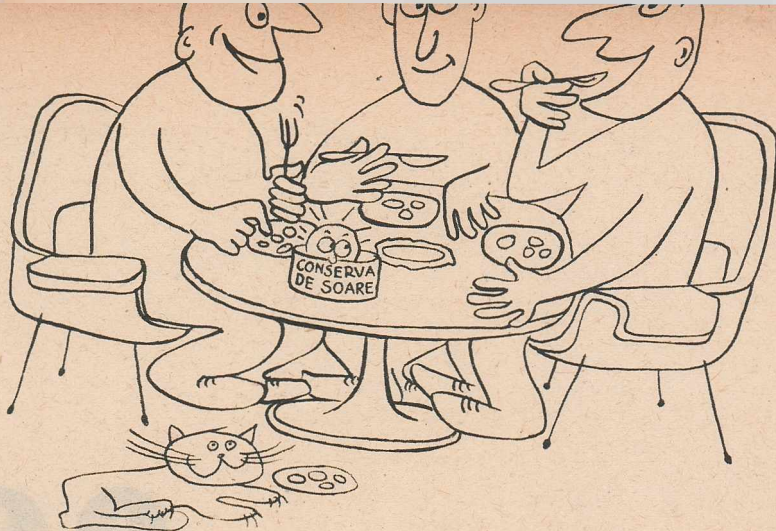
Pentru cucerirea comorilor frunzei verzi lucrează savanți din diferite țări și din diverse domenii, fiziologi și botaniști, biofizicieni și biochimisti. Dar dacă fotosinteza artificială este o chestiune de viitor, există în schimb premise pentru a interveni de pe acum în fotosinteza naturală, mărindu-i randamentul.

Să vedem mai întâi cum se desfășoară utilizarea energiei solare și apoi a resurselor de gaz carbonic de către plantele verzi. Sînt oare ele folosite pe deplin?

Savanții au stabilit că pămîntul primește anual o cantitate de energie solară, care în calorii poate fi exprimată printr-o cifră astronomică: 500.000.000.000.000.000!

Pentru a înțelege ce reprezintă această cifră uriașă, vom folosi o comparație. Una din cele mai puternice hidrocentrale electrice din lume, cea de la Kuibișev pe Volga, are o putere instalată de 2.100.000 kilowați. Ar trebui cel puțin 58 milioane de hidrocentrale ca cea de la Kuibișev pentru a egala energia solară primită anual de planeta noastră!

Desigur că plantele nu utilizează într-un an decît o mică parte din acest ocean de energie, mai precis: 0,5 pînă la 1 la sută. Deși gradul de folosire este atît de mic, această cantitate de energie înghițită de plante întrece totuși de 600 de ori pe aceea folosită de om pentru diferite scopuri. Cu alte cuvinte, plantele de pe glob consumă anual de 600 de ori mai multă energie

decît se produce în toate centralele electrice din lume și decît se folosește în toate cuptoarele și mijloacele de locomoție de pe glob. La această „scară”, mărirea, aparent chiar neînsemnată, a gradului de utilizare de către plante a energiei solare prin „stimularea” acestora ar avea în ultimă instanță o uriașă însemnătate economică.

Oare grîul sau porumbul, în loc să folosească pentru producerea boabelor 0,5 sau 1 la sută din cantitatea de calorii primită de la soare, nu ar putea fi siliți să utilizeze 5 la sută din aceste calorii, sau 10 la sută, cum prevăd calculele mai optimiste? Ce belșug de produse ar rezulta de aci!... Ar începe, în acest caz, o nouă eră în agricultură, era „supraagriculturii”.

Cum poate fi realizat în practică acest lucru?

Suprafața ocupată de semănături a fost comparată de specialiști cu un „ecran verde” care absoarbe lumina solară. S-a stabilit că o parte considerabilă din această lumină este reflectată înapoi în Cosmos de suprafața frunzelor sau, chiar dacă este absorbită, nu provoacă decît evaporarea accelerată a apei. Studiarea minuțioasă a acestor „ecrane” a arătat că proprietățile lor optice pot fi mult perfecționate și deci procentul de utilizare a luminii în fotosinteză intensificat.

Acest lucru se poate obține, de exemplu, printr-o mai bună așezare a plantelor în semănături sau prin cultivarea unor plante sau soiuri la care frunzele sînt așezate în unghiuri mari în raport cu planul orizontal. În acest caz se formează o suprafață foliară mai întinsă („ecran de frunze”) și fotosinteza se intensifică.

Cercetători japonezi au arătat că diferitele soiuri de orez se deosebesc între ele prin unghiul de înclinare a frunzelor. Cele mai productive, cu activitate fotosintetică bogată, sînt cele cu frunzele cele mai drepte. Aceleași soiuri au totodată și „apetitul” cel mai mare pentru îngrășăminte.

Experiențele au arătat, de asemenea, că prin utilizarea unor metode agrotehnice moderne și selecționarea unor soiuri de mare productivitate, crește considerabil coeficientul folosirii energiei solare și, deci, sporește în mod corespunzător recolta la hectar.

Studii efectuate pe loturi experimentale au demonstrat că în condiții speciale plantele pot utiliza pentru fotosinteză 5 pînă la 8 la sută din totalul energiei solare,

în felul acesta productivitatea medie mărindu-se de 3-4 ori.

AGRONOMIE ACVATICĂ

Atmosfera terestră conține în permanență aproximativ 2.200 miliarde tone de gaz carbonic. Din această cantitate imensă, vegetalele nu asimilează anual decît cel mult a patra parte.

Absorbția poate fi însă intensificată prin „îmbogățirea” aerului cu bioxid de carbon suplimentar. Experiențe de acest fel făcute în U.R.S.S. și în alte țări, iar la noi la Institutul de cercetări agricole din București, au dus la rezultate promițătoare.

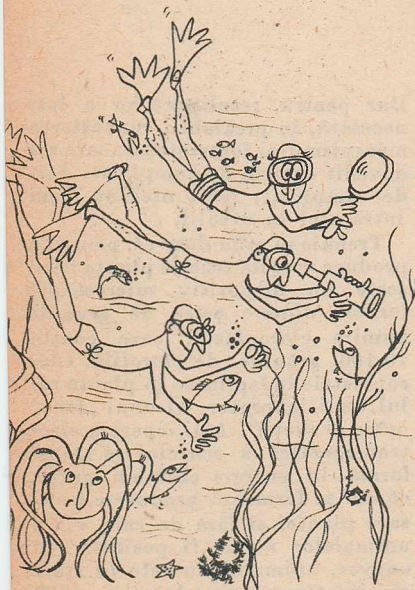
De pildă, s-au amenajat răsaduri cu tomate în sere, introducîndu-se aer în care concentrația bioxidului de carbon era de 10-50 ori mai mare decît în aerul atmosferic. În aceste condiții intensitatea fotosintezii a crescut simțitor. Tomatele s-au copt cu 2-3 săptămîni mai devreme, plantele au crescut mai viguroase, recolta a sporit cu 25-30%, au rezultat mai multe zahăruri și o creștere a cantității de vitamină C. Și la noi în țară experiențe făcute la serele Grozăvești și Țigănești au dus la importante sporuri cantitative și calitative de recoltă, precum și la mărirea vigourii plantelor.

Dar se ridică și o altă problemă.

Ținînd seama că, din cantitatea totală de carbon asimilat de plante, cele cultivate pe sol absorb numai 10%, iar cele de apă circa 90%, s-a propus inițierea unei „agronomii acvatice” sau mai bine zis a unei „acvaculturii”. În acest scop s-au experimentat o serie de alge marine unicelulare; dintre acestea *Chlorella* a întrunit adevărată unanimă. Această algă minusculă, de mărimea unor confeti, crește foarte rapid, putînd să-și multiplice în 24 ore de opt ori greutatea.

În timp ce grîul, în toată perioada lui de vegetație, utilizează din plin lumina solară pentru recoltă în decursul a numai circa trei săptămîni, algele o folosesc permanent, deoarece se nasc verzi, deci capabile de la începutul vieții să realizeze fotosinteza. Lor le aparține de altfel cea mai bună performanță de utilizare a energiei solare: 80-85%.

Astăzi savanții au izbutit să pună la punct metode speciale de „cultivare” a algelor, prin care de pe o suprafață de un singur hectar se pot obține 40.000 kg materie alimentară (în timp ce în agricultură randamentele sînt de ordinul a 2.500-5.000 kg). Aceasta înseamnă că pe suprafețe relativ reduse se vor putea obține recolte de alge care să hrănească

ntreaga omenire. Deocamdată, cel puțin teoretic.

FOTOENERGETICA VEGETALĂ

Fotosinteza mai poate fi dirijată și în alt mod, pentru a determina planta să producă anumite substanțe la „comandă“.

Încă de mult, experiențele lui Flammarion, cu plante în sere sub filtre de lumină care permiteau trecerea numai a anumitor raze, au dus la descoperirea unor relații interesante între creștere și culoarea razelor absorbite.

Sub influența razelor albastre plantele s-au dezvoltat cel mai puțin; mai intens s-au dezvoltat sub razele verzi, dar creșterea cea mai violentă s-a observat la lumina roșie, care părea a fi culoarea preferată a plantelor.

Actualmente, o nouă știință, fotoenergetica vegetală, are drept scop studierea influenței gamei de unde a energiei solare asupra activității vitale a plantelor.

Studii cu izotopi radioactivi (Carbon 14) au arătat că fotosinteza variază în funcție de lumina primită (albastră, roșie etc.), fiecare culoare producând „depozitarea“ unor substanțe alimentare diferite.

Astfel, cultivarea plantelor la lumină artificială poate constitui o formă de dirijare a fotosintezei. Prin modificarea compoziției razelor se obține în plante, după dorință, o cantitate sporită din anumite substanțe organice. În prezența radiațiilor roșii, portocalii și galbene se formează mai multe zaharuri; preponderența radiațiilor albastre și violete duce la formarea accelerată a proteinelor ș.a.m.d.

Tot astfel, iluminând în mod diferit plantele în sere, se obțin modificări ale structurii lor. De pildă: la lumină roșie, ridichea își dezvoltă mai ales frunzele și aproape de loc rădăcina; la lumină albastră, se produce fenomenul invers. O ceapă cultivată la lumină albastră crește ca un praz.

În lunile de iarnă, când ziua este scurtă și lumina solară puțină, în sere se pot mări recolte prin completarea luminii naturale cu cea electrică. Ridicând pînă la 0,3 la sută cantitatea de bioxid de carbon din aerul serei și punînd la dispoziția plantelor un „supliment“ de lumină electrică, s-a putut dubla recolta de roșii și castraveți în cultura de seră.

Iată deci numai cîteva exemple care arată că, deși nu s-a reușit încă realizarea fotosintezei pe cale artificială, acest proces poate fi dirijat prin numeroase metode. Este una din problemele mondiale, care reclamă colaborarea savanților din diverse țări.

PIINE ȘI ZAHĂR DIN AER ȘI SOARE

Nu putem încheia acest articol fără a aminti pe scurt despre un sector din ce în ce mai vast al in-

dustriei, în care fotosinteza joacă un rol important: este vorba despre utilizarea reacțiilor fotochimice în chimia organică.

Ideea a pornit de la observația că pentru desfășurarea anumitor reacții chimice prezența luminii este indispensabilă. Un exemplu îl constituie formarea acidului clorhidric prin combinarea clorului cu hidrogenul. În absența luminii reacția nu are loc, în timp ce amestecul de clor și hidrogen expus la lumină puternică produce o reacție atât de energică, încît apare pericolul de explozie.

Astăzi se fabrică numeroase substanțe chimice datorită reacțiilor fotochimice. „Gamexanul“ sau „hexacloranul“, insecticidul atât de cunoscut de toți, se obține din benzen (substanță ce se separă din gudronul format la distilarea cărbunelui) și clor, în prezența radiațiilor ultraviolete. Tot așa se obține de la toluen (o „rudă“ apropiată a benzenului) clorura de benzil, substanță cu multe utilizări în industria chimică organică.

S-a constatat de asemenea că reacțiile de polimerizare — pe baza cărora se produc mase plastice — pot fi „incepute“ (inițiate, cum spun chimiștii) prin iradiere cu lumină ultravioletă.

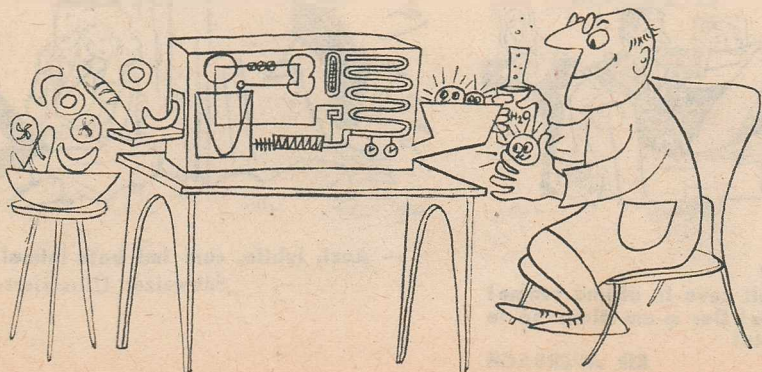
Domeniul fotosintezei industriale este în plină dezvoltare și înregistrează încontinuu noi progrese. Astfel, s-a reușit sinteza unor combinații inexistente în natură prin acțiunea luminii ultraviolete asupra soluțiilor de acid carbonic. Deși randamentul de transformare a acidului carbonic este încă foarte mic, faptul în sine prezintă o mare importanță. Aceasta, ca și celelalte realizări pe care le-am trecut în revistă, ne arată că ne apropiem tot mai mult de dezlegarea enigmelor fotosintezei și de crearea ei pe cale artificială.

Va veni poate vremea cînd se vor fabrica în uzine tone de zahăr din bioxidul de carbon al atmosferei, imitînd procesul din frunzele fetelei sau trestiei de zahăr. La fel se vor elabora poate procedee pentru a produce, pe cale artificială, amidonul și glutenul, componentii făinii, și se vor fabrica grăsimi pornind de la cărbune și apă.

Pentru a-l cita din nou pe Timiriachev, poate lucrurile vor evolua cam în felul următor: „... Cînd fotosinteza va fi explicată în toate amănuntele, se va găsi, desigur, și un inventator ingenios care să prezinte lumii un aparat inspirat de grăunțele clorofilei. Printr-o parte a mașinii va intra aerul și lumina soarelui, iar prin cealaltă va ieși piine sau zahăr“.

Dr. Em. ROMAN

Ilustrații de Lillana ROȘIANU

cartea

AL. IVAN GHILIA :

„Insula speranței“

Călătoria lui Al. I. Ghilia spre Cuba și apoi cunoașterea realităților revoluționare din „Insula speranței“ — iată tema și miezul acestui memorial de drum scris la temperatura. Înaltă ce exclude simpla contemplare a faptelor. În adevăr, scriitorul s-a vrut mereu părtaș la tumultul înnoitor ce preface peisajul social, economic, politic și moral al Cu-bei de astăzi și a reușit să fie un observator frenetic, integrat vieții acestui pămînt reînscut sub soarele libertății. Prezentul devine în aceste condițiuni un neîntrerupt dialog cu virtuțile poporului cuban, cu năzuințele sale și cu neistovita lui încredere în viitor. Trăirea plină în mijlocul oamenilor care au deschis pentru popoarele Americii Latine „calea spre lumină“ se dovedește pe deplin fecundă, căci „De fapt, tot ce se în-tîmplă cu mine aici nu sînt peripecțiile unei călătorii exotice — spune autorul — trăiesc direct, cu toate simțurile, un roman pasionant, cu personaje reale care se mișcă, apar și dispar, contaminîndu-mi fantezia. Nu un roman-ficțiune extras din realitate, ci realitatea însăși trăiește direct în romanul ei fierbinte și palpitant“.

Fie că povestește niște biografii neobișnuite din care se încheagă imaginea tulburătoare a luptei purtate inițial de un mînunchi de patrioți împotriva dictaturii lui Batista, fie că

stă de vorbă cu omul de pe stradă — Al. I. Ghilia realizează pagini vibrante de reportaj, în care nu poți separa pe cronicar de pictor și pe documentarist (în sens cinematografic) de psiholog. Fuziunea extrasului din arhivă cu instantaneul, realizată exemplar în paginile capitolului „Interviu cu Fidel“, evidențiază patosul ce însuflețește înaintarea Cu-bei spre socialism. Cartea lui este evocarea unei emoționante epopei, indiferent dacă e vorba de portretul lui Fidel Castro Ruz sau de panorama Havanei, de înfrîngerea invaziei la Playa Girón (caracterizarea mercenarilor în capitolul „Gusanos și crocodilos“ evidențiază, prin contrast, eroismul popular ori de priveștiile feerice din provincia Las Villas.

Pentru tînărul autor, respectarea strictă a adevărului obiectiv a fost metoda organică de lucru și nu o obligație protocolară. Așa se și explică de ce evenimentul și cotidianul trăiesc su-date într-un univers tenace, de o bărbătească poezie.

Dacă și paginile izvorite din cele mai frumoase intenții și consacrate lui Hemingway ar fi sunat la fel de pline (elementul fictiv capătă însă aici o pondere prea mare), fără discuție că ne-am fi aflat în fața unei excepționale cărți de călătorie. Păcat că pe ici, pe colo mon-tajul e prea „făcut“ și atunci în notele reporterului răzbat mici stridențe.

Oricum, „Insula speranței“ este bine și sugestiv scrisă, iar modalitatea dinamică a redactării îl menține pe cititor într-o încordare prielnică reflecțiilor.

H. ZALIS

disc

Unul din cele mai accesibile genuri muzicale, muzica de balet, a cucerit dintotdeauna atenția marilor compozitori, care i-au închinat cîteva din cele mai frumoase și melodice pagini ale creației lor.

Editînd cele două suite „Laeul lebedelor, op. 20“ [Scenă — Tempo de vals — Dansul lebedelor — Scenă — Dans maghiar (Ceardaș) — Scenă] și „Frumoasa din pădurea adormită, op. 66 a“ (Introducere — Adagio — Dans — Panoramă — Vals), extrase din muzica baletelor cu aceleași titluri ale marelui compozitor rus Piotr Ilici Ceaikovski, casa noastră de discuri a răspuns dorinței melomanilor, manifestată de nenumărate ori, de a avea la dispoziție o gamă cit mai bogată și mai variată de înregistrări simfonice, din care muzica de balet, mai ales, să nu lipsească.

Înregistrările în acest domeniu au suscitat întotdeauna interesul. Ascultătorul retrăiește, mai atent și mai profund, spectacolul văzut cîndva, gîndind din nou muzica, suprapunînd mental mișcarea ei cu evoluțiile și mișcările balerinilor, re-imprespătîndu-și în memorie dramatismul și poezia baletului.

Compunînd muzică de balet, Ceaikovski a ridicat genul la culmi nemai-atinse pînă la el, a creat

o dramă muzicală modernă, realistă, în pofida sublectelor luate din lumea fantasticului. Bogăția sentimentelor și ideilor muzicale expuse în muzica sa de balet îl cucerește de îndată pe ascultător, solicitîndu-i participarea la dinamica unor puternice stări sufletesti, comunicîndu-i acest sentiment cu o rară putere de convingere.

Melodicitatea, orchestrația colorată și strălucitoare, specifică de altfel întregii școli muzicale ruse, este reliefată pe acest disc cu măiestrie de interpretarea personală a dirijorului Witold Rowicki, în fruntea orchestrei simfonice a Filarmonicii din Varșovia.

Meritele înregistrării aparțin desigur casei de discuri poloneze „Polskie Nagrania“ din Varșovia, care a furnizat banda, dar tot atât de mari sînt și meritele Electrecordului, care a obținut, din punct de vedere tehnic, o reușită imprimare. Titlul tipărit pe mapa acestui disc: „Muzică din balet“ ar trebui să devină denumirea unei bogate colecții care să cuprindă cit mai multe și variate creații din acest gen muzical, atât de prețuit.

O notă proastă pentru coper-ta sărăcăcioasă a mapei.

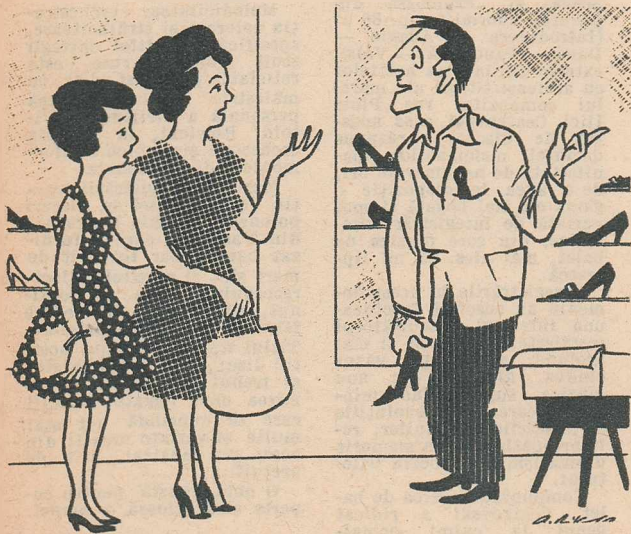
Vlad MUȘATESCU

moda

TINUTE FESTIVE

Caracterizată prin simplitate, moda actualului sezon impune și rochiilor pentru ocazii, mai elegante, o linie clară, fără garnituri de prisos, punind în valoare coloritul și factura materialelor. Am remarcat dintre modelele pe această temă realizate pentru Congresul model de la Varșovia de Fabrica de confecții și tricotaje București o rochie din satin de bumbac cu imprimeu floral, netăiată în talie și cu cambrura aproape imperceptibilă (foto 1), o rochie de mătase neagră cu o garnitură de franjuri la decolteu (foto 2) și o rochie pentru adolescente din organza în carouri alb cu bleu (foto 3), purtată cu un cordon argintiu.

— Bine, dar 33 unde pot găsi?
— Încercați alături... la policlinică!

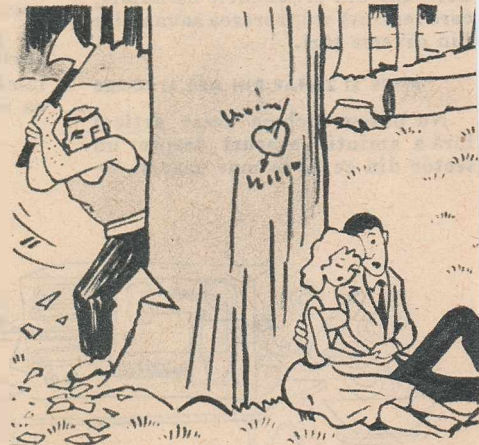
RIK AUERBACH

umor

„DON JUANUL”
— Ai mai citit ceva în ultima vreme?
— O mulțime! Dar n-am timp să le răspund la toate!

RIK AUERBACH

— Auzi, iubito, cum îmi bate inima?...
„Schweizer Illustrierte”

O PRODUȚIE A STUDIOURILOR CECOSLOVAC
I C A R I E X - B 1

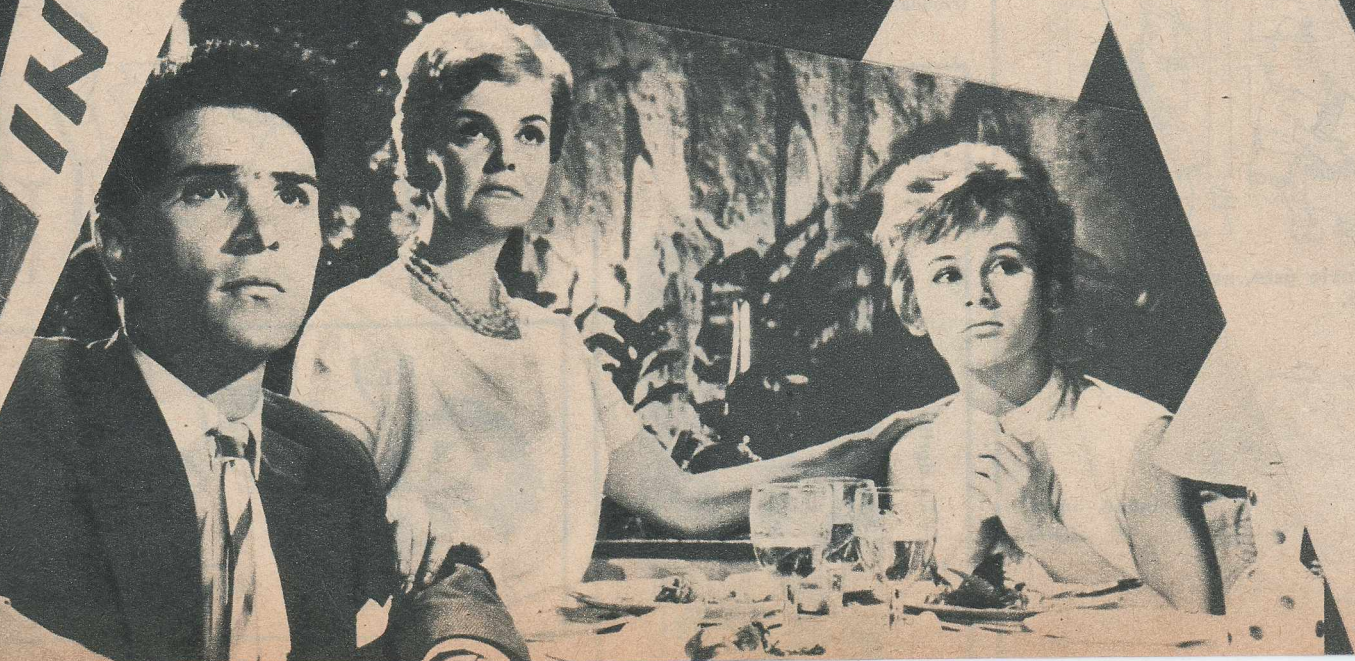
Scenariul: **P. JURACEK**
J. POLAK
Regia: **J. POLAK**
Imaginea: **J. KALIS**
Muzica: **Z. LISKA**

Cu: Zdenek Stepanek, Frantisek Smolik, Dana Medricka, Irena Kacirkova, Radovan Lukavsky, Otto Lackovic, Miroslav Machnacek

O producție a studiourilor maghiare
E PERMIS SĂ CALCI PE IARBĂ

Scenariul: **BACSÓ PÉTER** Imaginea: **FORGÁCS LAJOS**
SZÁSZ PÉTER
Regia: **MARK KÁROLY** Muzica: **SZ. FÉNYES**

În rolurile principale: Klári Tolnay (Anna Tatay), Antal Páger (arhitectul Kéri), Zoltán Maklari (Antal Kárász), Györgyi Polonyi (Iuli), Géza Tordy (Lali).

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI, BULETINE METEOROLOGICE, SPORT, ULTIMELE ȘTIRI

	PROGRAMUL I	PROGRAMUL II	PROGRAMUL III
DUMINICA	7.00, 13.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55	7.50, 14.00, 20.00, 23.00, 0.50-0.55	22.00
ÎN CURSUL SĂPTĂMÎNII	5.00, 6.00, 7.00, 11.00 (afară de miercuri), 13.00, 17.00, 20.00 (afară de joi), 22.00 (joi 22.30), 23.50-23.55	10.00, 12.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00 (vineri 21.30), 23.00, 0.50-0.55 (sâmbătă 1.50-1.55)	21.00 (vineri 21.30)

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM: Duminică: 6.30, 13.05 (Progr. I), 7.30 (Progr. II). În cursul săptămânii: 6.30, 13.05 (Progr. I), 10.05, 14.30 (Progr. II). COTELE APELOR DUNĂRII: Zilnic — 13.40 (Progr. I). SUMARUL PRESEI CENTRALE: Zilnic — 8.00 (Progr. I).

Instantaneu

turistic praguez.

Fotografie de VILÉM KROPP (R. S. Cehoslovacă)

Carnet

CANDIDATUL...

De o bucată de vreme tovarășul Vieru parcă nu e în apele lui. Au observat asta toți oaspeții casei de odihnă pe care o administrează el. De obicei atât de comunicativ, tovarășul Vieru răspunde acum monosilabic, zîmbetul afabil e absent de pe chipul său blajin, îl vezi măsurînd cu pași mici sau greoi alcea castanilor pe care altădată o străbătea din câteva mișcări pedestre, trupul lui robust (1,98 înălțime, 96 kilograme) s-ar zice că e împovărat de o insuportabilă preocupare.

— Ce se petrece cu dumneata, bădăle Costache? — l-am întrebat, găsindu-l într-o seară singur pe o bancă izolată în inima parcului secular. Interlocutorul meu se mărgini să oțeze. Manifestare surprinzătoare, incompatibilă cu persoana sa athletică. E ca și cum ar fi oftat stejarul urlaș sub care stăteam. După un răstimp adăugă totuși, laconic: — Examenul!

Și tăcu. Neașteptatul dar eliptic răspuns nu era făcut să-mi furnizeze cheta ciudată indispoziții în care se afla de peste o săptămână. Ce examen o fi asta? La vîrstă lui? (50 de ani!) Hm! Te pomenești că o fi un examen de constiință, prin care poți trece și la o vîrstă mult mai înaintată. La 80 de ani, Goethe... Înțeleg... E penibil... Cine știe ce lucruri îi apasă, îl tulbură... Deli-

cată conjunctură, chiar pentru cel mai bine intenționat dintre amici... Nu mai stăruie.

Jenat probabil de muștenia mea, tovarășul de bancă rupse tăcerea cu un supliment de lămurire, dar nu mai puțin laconic: — Examenul de admitere!

— De admitere unde? — am întrebat cu timiditate. — La politehnică. — Politehnică?

— Da, la politehnică. Am ales una din cele mai dificile discipline. Sute de candidați... Materie spinoasă, numai formule algebrice, teoreme... Nu-mi intră în cap, mă zgîlesc la ele ca pisica-n calendar, parcă ar fi sarade, nu altă. Eu sînt un om simplu, n-am trecut prin universități, singur am învățat puținul ce-l știu... Cum să nu fiu supărat, îngrijorat? Pricepel acum?

Am priceput și nu prea, fapt pentru care l-am întrebat glumind: — Dar cine te pune, neică, să-ți alegi tocmai politehnică?

— Ha! Da' știi că ești nostim! Dar ce? Pentru mine am ales-o?

— Dar pentru cine? — am îngăimat cu uimire. — Pentru fecioru-meu.

Ala care stătea de dimineață pînă seara cu nasu-n caiete, la umbră sub salcia ștrandului, în vreme ce dumneavoastră vă zbuguiți în lac sau prin deaia roșioară.

— Aa! Ala e băatul dumitale?

— Desigur! Bun băiat, serios, cu aplicație pentru știință. Eu l-am îndemnat să se ducă la politehnică. A plecat la Galați pentru examenul de admitere.

— Și asta-i cauza supărării dumitale?

— Firește. Romică e o fire timidă, e singur acolo într-o întrecere cu zece de candidați, departe de prezența mea incurajatorie. Nu cunoaște pe nimeni, se poate fusti... — Tovarășe Vieru, dacă băatul are calitățile pe care le lauzi, și nu mă îndoiesc că-l așa, nu-ți mai face grijă degeaba. Și noi care ne închipuim cine știe ce dramă!

★

Alaltăieri l-am întâlnit pe alcea castanilor, mergînd cu pașii lui zdraveni pe care-l învidiez de cîțiva ani de cînd îl cunosc. De departe, mi-a strigat rădăto: — Am reușit!

— Studente Constantin Vieru, te felicit.

— Vrei să spui că pe studentul Romică Vieru, fiul meu.

— Pe amîndoi. Mai puțină mohoreală de acum înainte în ce te privește, deși parcă te văd iarăși pradă preocupărilor.

— De ce? — Păi nu începeți... amîndoi o viață universitară, laborioasă? Sper că ai să fii stilitor!

F. BRUNEA - FOX

DUMINICĂ 22 SEPTEMBRIE Programul I 6.00: Melodii populare 6.35: Lansuri de estradă 7.10: Concert de dimineață 8.08: Cîntă corul din Piatra Neamț 8.30: Clubul voiescii 8.50: Muzică populară 9.20: Emisiunea „Natura și muzica” 10.10: Muzică de estradă 10.30: Prelucrări de folclor de compozitori din țări socialiste 11.00: Scene și arii din opere 11.30: Vorbeste Moscova! 12.00: Cîntă corul de copii al Radioteleviziunii 13.20: Interpreți de muzică ușoară 13.10: De toate pentru toți 14.00: Concert de prinz 15.00: Din viața satelor patriei 15.40: Program dedicat frunțașilor de pe ogoare 16.10: Muzică ușoară de compozitori romîni 16.30: Piese simfonice 16.45: Transmisune sportivă 18.00: Muzică din opere 18.30: Concertul în și minor pentru violoncel și orchestră de Dvorak — solist Vladimir Orlov 19.11: Pagini alese din opere 19.35: Muzică de dans 20.00: Teatru la microfon — „Hamlet”, adaptare radiofonică după William Shakespeare 21.47: Cîntă Richard Tauber 22.25: Muzică de dans 23.18: Lucrări de Jean Philippe Rameau și André Grétry.

Programul II 7.00: Fanfară 7.35: Cîntece populare 8.00: Fantezie pentru flaut și orchestră de Petre Elinescu; Suita simfonică „Tara Halmagiului” de Nicolae Boboc 8.30: Melodii distractive 8.45: Anunțuri, muzică 9.00: Estrada dimineții! 9.30: Cîntece și jocuri populare 10.00: Muzică din opere 10.30: Revista presei străine 10.38: Muzică ușoară romînească 11.00: Cîntece și versuri pentru cei mici 11.15: Andante splanato și Marea poloneză în mi bemol major de Chopin — interpretează Halyna Czerny Stefanska 11.30: Muzică populară 12.00: Emisiunea „Cinema” 12.15: Lucrări concertante de Haydn și Mozart 13.07: Cîntă Iolanda Mărculescu 13.22: Program muzical pentru oamenii muncii aflați la odihnă 14.05: Suita pentru vioară și pian de Dumitru Bughici 14.15: La microfon satira și umorul 15.00: Muzică ușoară 15.30: Melodii nemuritoare din opere 16.00: Oamenii și fapte 16.08: Cîntece 16.30: Din folclorul popoarelor 17.00: Recital Valentin Gheorghiu 17.15: Maxime celebre 17.25: Fragmente din opera „Aida” de Verdi 18.00: Teatru la microfon pentru copii 19.00: Melodii... melodii 19.30: Muzică populară 20.05: Muzică de dans 21.45: Lectură ghicitoare 22.00: Romanțe 22.30: Ciclu „George Enescu — compozitor”; Sonata a II-a în do major pentru violoncel și pian — interpretează Ion Fotino și Maria Fotino 23.10: Muzică de dans.

Programul III 19.00: Seară de operă 20.00: Pagini din poezia romînească în lectura unor actori de seamă 20.15: Divertisment pentru orchestră de coarde și doi clarineti de Dumitru Capolanu; Simfonia a II-a de Samuel Barber 21.00: Muzică de dans 22.10—22.59: Septetul în mi bemol major de Beethoven.

LUNI 23 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Cîntece de muncă 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Cîntece și jocuri 6.07: Muzică ușoară 6.20: Gimnastică 6.35: „Suita bănațeană” de Ion Totan 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Piese instrumentale 7.30: Statul medicului — Deprinderea copiilor cu reguli elementare de igienă 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Muzică ușoară 8.08: Muzică populară 8.30: Arii și duete din opere și opere 9.00: Tinerețe ne e dragă 9.20: Cîntece 9.32: Șase valsuri de Johann Nepomuk Hummel; Concerto grosso de Filip Lazăr 10.00: Uverturi și potpourriuri 10.32: „Miorița” — șase teme ale baladelor pentru cvartet vocal și pian de Tiberiu Brediceanu; Impromptu nr. 1 în fa minor de Schubert — la pian Arthur Schnabel 11.05: Arii din opere 11.30: Muzică ușoară 12.00: Melodii populare 12.30: Soliști ai teatrelor muzicale din țară 13.10: Concertul pentru pian și orchestră de Iuliu Mu-

reșlanu; „Vals clasic” de Ion Hartulury Darclée 14.00: Concert de prinz 14.40: Muzică instrumentală 15.00: Muzică de estradă 15.30: Cîntece și jocuri populare 16.02: Trei dansuri apantele de Granados 16.15: Vorbeste Moscova! 16.45: Cîntă Jenny Petra și Gînter Gelsler 17.10: Variațiuni simfonice pe teme romînești de Teodor Lupu 17.30: Cu Do-Re-Mi în lumea basmelor 18.00: Emisiunea pentru sate 18.10: Din muzica popoarelor 18.30: Lectia de limba rusă (începători) 18.40: Cîntă Nicolae Herlea 19.00: Revista economică radio 19.20: Folclorul în prelucrarea compozitorilor noștri 19.45: Muzică ușoară de Temistocle Popa 20.15: Cîntă Heinrich Schliussnus 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică ușoară 21.15: Tribuna radio 21.25: Muzică din opere 22.25: Simfonia nr. 5 de Arthur Honegger 22.50: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Muzică corală de Dariu Pop și Aurel Ivășcanu 10.31: Melodii populare 10.57: Partita nr. 1 de Bach — interpretează Dinu Lipatti 11.15: Din schițele tînrului scriitor Costache Anton 11.30: Simfonia „Sevillana” de Joaquin Turina 12.05: Cîntă Lella Cîncu, Magda Ianculescu și Elena Botez 12.30: Muzică populară romînească și a minorităților naționale 13.00: Muzică ușoară 13.30: Însemnări de reporter 13.37: Muzică corală 14.10: Sonata orchestrală nr. 4 de Rossini 14.35: Muzică ușoară 15.00: Scene din opere 15.30: Pastorala în do major de Domenico Scarlatti; Cvartetul de coarde în mi bemol major de Karl Ditters von Dittersdorf 16.10: Cîntă Magda Constantinovici și Nelu Huțu 16.30: Divertisment pentru clavecin și orchestră de cameră de Janos Deceny 17.00: Melodii de dragoste 17.30: Statul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Cîntece de Ion Chirescu 18.30: Melodii populare 19.00: Suită din baletul „Cînd strugurii se coc” de Mihail Jora 19.30: Din activitatea sfaturilor populare 19.40: Cu Johann Strauss în lumea valaului și operetel 20.20: Interpretul săptămînii: Sviatoslav Richter 21.15: Muzică populară 21.30: Lectură dramatizată din romanul „Tăuul” de E. Voinic 22.02: Cvintetul cu pian opus 57 de Dmitri Șostakovič — la pian compozitorul 22.30: Muzică ușoară romînească 23.10: Ciclu „Simfonia de Beethoven, dirijate de Carl Schuricht” — Simfonia a IX-a 0.17: Muzică de dans.

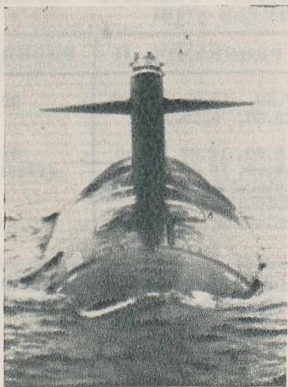
Programul III 21.15: Muzică de cameră 21.59—22.59: Concert de estradă.

MARȚI 24 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Cîntece populare 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Tarantele și intermezzo-uri 6.07: Fanfară 6.20: Gimnastică 6.35: Muzică ușoară 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Tarafuri ale G.A.C. 7.30: Statul medicului — Arterioscleroza 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Dansuri instrumentale 8.08: Muzică distractivă 8.30: Scene cu cor și uverturi din opere 9.00: Fragmente din baletul „Raimonda” de Glazunov 9.30: Cîntece și jocuri populare 10.00: Muzică de cameră 10.28: Muzică ușoară 11.05: Introducere și variațiuni de Paganini pe o temă din opera „Molinara” de Rossini — interpretează violonistul Leonid Kogan 11.19: Muzică din opere 11.45: Radio prichindel 12.00: Fragmente din muzica pentru filmul „Valurile Dunării” de Theodor Grigoriu; Schiță rustică de Vinicius Greffens 12.30: În fața hărții — Irlanda 12.40: Program de cîntece 13.10: Muzică populară 14.00: Melodii de estradă 14.35: Muzică populară 15.00: Interpreți romîni de operă 15.30: Muzică ușoară 16.00: Recital Zenaida Pally 16.15: Vorbeste Moscova! 16.45: Cîntă corul Direcției regionale C.F.R. București 17.10: Orchestre sovietice de instrumente populare 17.30: Radioracheta pionierilor 17.55: Muzică 18.00:

(Continuare în pag. 22-23)

CITITORII • DIALOG CU CITITORII • CITITORII

DE CE S-A SCUFUNDAT „THRESHER”?

„Care sînt cauzele ce au determinat scufundarea submarinului atomic american „Thresher”?”

Mihu ANTONESCU
muncitor,
București, calea Dudești 129

Răspunde **ing. CONSTANTIN SABIN IOAN**, cercetător științific la Institutul de mecanică aplicată al Academiei R.P.R.

La 10 aprilie a.c. a dispărut în apele Atlanticului, la 350 km de Boston, submarinul „Thresher”, nava-amiral a flotei americane de submarine cu propulsie nucleară, considerat ca fiind practic invulnerabil și fără rival în ceea ce privește viteza de croazieră (64 km/oră în imersune), raza de acțiune (96.000 km) sau adâncimea maximă de scufundare (peste 500 m).

Pînă în prezent nu se cunoaște concluziile anchetei întreprinse de Senatul S.U.A. pentru stabilirea cauzelor acestei catastrofe în care au

perlit 129 de oameni cu înaltă calificare—ingineri, fizicieni, ofițeri și marinari special instruiți pentru navigație îndelungată la bordul submarinelor atomice. S-a anunțat însă recent de către ministrul Marinei al S.U.A., Fred Korth, că în urma cercetărilor efectuate de batiscaful „Trieste” a fost stabilit definitiv locul unde se găsește în prezent epava submarinului „Thresher”. Ea se află la o adâncime de 2.520 metri.

În presa occidentală s-a arătat că înaintea cursei fatale „Thresher” a fost supus unei revizii generale pe docul uscat de la Portsmouth, în vederea „perfectionării” sistemului de lansare a torpilelor-rachetă „Subrock”. Probabil că modificările aduse corpului navei l-au slăbit structura de rezistență și, de aceea, cînd a ajuns la adâncimea maximă de imersune, „Thresher” nu a mai putut suporta uriașa presiune a apei.

De altfel, un membru al echipajului, locotenentul Mo. Coole, care a scăpat cu viață datorită faptului că nu s-a imbarcat pe submarin în ultima cursă, a declarat că instalația pentru comprimarea aerului — cu ajutorul căreia se evacuează apa din tancurile de balast pentru revenirea la suprafață—funcționa defectuos. De asemenea, aparatele indicatoare pentru adâncimea de scufundare dădeau deseori indicații eronate. Se poate presupune că datorită defectării acestor instalații și aparate de importanță vitală pentru securitatea submarinului, „Thresher” a depășit adâncimea maximă și a fost pur și simplu strivit de presiunea apei.

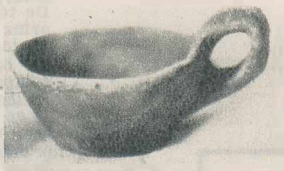
Mult mai plauzibilă este presupunerea comentatorului ziarului „Le Figaro” care bănuiește că submarinul „Thresher” s-a scufundat

datorită accidentului survenit în momentul unei trageri experimentale cu torpila-rachetă „Subrock” de la foarte mare adîncime. Prezența a 17 tehnicieni civili la bordul submarinului — imbarcați, probabil, pentru urmărirea experienței — constituie un argument serios în sprijinul acestei ipoteze.

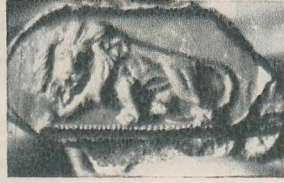
Astfel, tragedia submarinului american poate fi privită ca o consecință dezastruoasă a cursei pentru înarmare atomică.

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DE LA CRISTEȘTI

Colectivul muzeului nostru, continuînd săpăturile pe șantierul arheologic de la Cristești (Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară), a descoperit noi piese ce dovedesc că această localitate de pe malul Mureșului a fost populată încă din epoca bronzului. De asemenea, în epoca țirzie a fierului, aici la Cristești se găsea, după toate probabilitățile, o așezare dacică, dezvoltată apoi de romanii. Prin-

Ceramică străveche descoperită la Cristești.

Un leu executat în falanșă

tre cele mai interesante descoperiri făcute la Cristești sînt cele cinci cupetoare pentru ars vase, precum și o statueta reprezentînd capul zeiței Iuno, sculptată în alabastru, adusă fără îndoială de către romani din Italia. Tot aici s-a descoperit recent un fragment dintr-o sculptură reprezentînd un leu. Piesa, executată din falanșă, a făcut probabil parte din decorațiunea murală a vreunui edificiu public sau a unei vile romane. Ea a fost lucrată cu o artă deosebită, dovedind priceperea sculptorului localnic din acea vreme. Săpăturile de la Cristești vor continua.

Andrei ZRINYI
muzeograf, Ig. Mureș

CÎND S-A NĂSCUT PENTATLONUL MODERN?

Întreabă **Ion Argintaru** — Arad.

Răspunde **prof. DUMITRU NEDELEA**, secretar general al Federației romine de călărie și pentatlon modern.

Pentatlonul modern, sub forma pe care o cunoaștem astăzi, a fost practicat pentru prima dată la începutul secolului al XX-lea, însă originea lui trebuie căutată în timpuri mult mai vechi.

În programul olimpiadelor antice a figurat o probă complexă, cunoscută sub numele de pentation, care cuprindea cinci exerciții și anume: alergarea, săritura în lungime, aruncarea discului, aruncarea suliței și lupta.

Apreciînd că pentatlonul antic nu mai era corespunzător cerințelor secolului al XX-lea, baronul Pierre de Coubertin, inițiatorul Jocurilor olimpice moderne, a propus să se înstitue o nouă ramură de sport — pentatlon modern — care prin conți-

N. Marinescu în proba de călărie din cadrul pentatlonului modern.

nutul său să asigure tinerețului o pregătire deosebită, multilaterală.

Pentatlonul modern a fost introdus ca probă în programul Jocurilor olimpice în anul 1912 (7-12 iulie la Stockholm). De atunci, el a figurat ca probă oficială în programul tuturor olimpiadelor desfășurate pînă în ziua de azi, cuprinzînd cîte o probă din următoarele ramuri de sport: călăria, scrima, tirul, inotul și atletismul (probă de cros).

Acest sport este condus pe plan internațional de Uniunea Internațională de pentatlon modern (U.I.P.M.), care s-a înființat la 3 august 1948 cu ocazia Jocurilor olimpice de la Londra.

Cu aproape 10 ani în urmă s-a început practicarea pentatlonului modern și în țara noastră. Acest lucru s-a făcut printr-un concurs în urma căruia au fost selecționați 15 sportivi, ei formînd un lot organizat care a și început pregătirea.

Datorită condițiilor create a fost posibil ca, la mal puțin de un an de existență, echipa reprezentativă a țării noastre să participe la Campionatul mondial de la Budapesta din 1954, ocupînd locul 8 din 12 națiuni participante.

PROGRAMUL DE RADIO

Emissiunea pentru sate 18.10: Muzică 18.15: Cu microfonul printre sportivi 18.25: Program muzical pentru frunțași în producție 19.00: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur despre „Construcții discutate” 19.10: Overturul de coarde nr. 7 de Darius Milhaud 19.30: Scriitori din țară 19.40: Cîntă Vico Torriani 20.15: Melodii populare 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Concert de muzică ușoară 21.15: La microfon satira și umorul (reluare) 22.25: Muzică de dans 23.15: Elegie simfonică de Ernst Krenek; Simfonia de cameră de George Enescu.

Programul II 10.10: Muzică distractivă 10.30: Cantata țărănească de J.S. Bach 11.00: Ansambluri corale studentești 11.15: Cîntec din opera lui Panait Istrati 11.35: Piese vocale și instrumentale de Tudor Ciortea 12.05: Duete din opere 12.30: Melodii populare 13.00: Uvertură, nocturnă și scherzo din suita „Visul unei nopți de vară” de Mendelssohn-Bartholdy 13.30: Emissiune literară 13.45: Cîntece de pace și prietenie 14.10: Muzică populară 14.35: Estrada melodiorilor 15.00: Cîntece din țări socialiste 15.23: Program de uverturi 16.10: Muzică vocală și instrumentală de compozitori romîni 16.30: Muzică din opera „Oklahoma” de Rodgers 17.00: Soliști de muzică ușoară 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Concertul pentru vioară și orchestră de Menotti, solist Tossy Spivakovski 18.35: Muzică ușoară 18.45: Emissiune culturală 19.00: Soliști și formații artistice de amatori 19.30: Lecția de limba franceză (avansați) 19.40: Muzică din opera „Orfeu” de Gluck 20.15: Imagini ale satului contemporan oglindite în literatură 20.35: Din creația compozitorului Ciprian Porumbescu 21.15: Din cîntecele și dansurile popoarelor 21.45: Scriitori la microfon 22.00: Dansuri și coruri din opere 22.25: Fantazia în do minor K.V. 396 și Sonata în

do minor K.V. 475 pentru pian de Mozart — interpretează Walter Gleesking și Emil Ghilleis 23.10: Muzică de dans 23.55: Simfonia a II-a de Haecaturus.

Programul III 21.15: Seară de operă — „Trubadurul” de Verdi (actele I, II, III) 22.39—22.59: Sonata pentru vioară și pian de Ravel.

MIERCURI 25 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Melodii de estradă 5.20: Emissiunea pentru sate 5.30: Muzică populară 5.07: Valsuri 6.20: Gimnastică 6.45: Cîntece patriotice 6.48: Salut voios de pionieri 7.10: Suita moldovenească de Nikolai Peiko 7.30: Sfatul medicului — Durerele de cap și cauzele lor 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Muzică ușoară 8.05: Muzică vocală și instrumentală 8.30: Melodii populare 9.00: Suita în stil românesc de Constantin Nottara; Divertisment pentru orchestră de coarde de Mircea Holnic 9.29: Selecțiuni din operele 10.00: Teatru la microfon — „Bariera albastră” de Boris Cirksov, Dmitri Radovski și Mihail Arlazorov 11.24: Muzică de cameră 12.00: Muzică populară 12.30: Pagini din opere 13.10: Muzică ușoară din țări socialiste 14.00: Muzică din opere comice și operele 14.35: Piese de estradă 15.00: Cîntece și jocuri de pe întinsul patriei 15.30: Fantezie romantică pentru vioară, violă și orchestră de Arthur Benjamin; Poemul simfonic „Vinătorul blestemat” de César Franck 16.05: Piese vocale 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Suita pentru vioară și pian de Theodor Rogalski; Patru bagatele pentru pian de Adalbert Winkler 17.10: Muzică populară 17.30: Prietena noastră, cartea 18.00: Melodii... melodii 18.30: Lecția de limba engleză 18.40: Arli din opere interpretate de Nicolae Secăreanu 19.00: Clubul nostru 20.15: Cîntă corul ansamblului folcloric al Sfatului popular al Capitalei 20.30: Noapte bună, copii!

20.40: Poemul simfonic „Pînă din Roma” de Ottorino Respighi; Două schițe simfonice de Doru Popovici 21.15: Jurnalul satelor 21.40: Instrumente muzicale populare 22.25: Pagini din muzica preclasică: Lucrări de Guillaume de Machaut 23.00: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Din folclorului popoarelor 10.40: Suita „Carnavalul animalelor” de Saint-Saëns — Orchestra simfonică din Philadelphia, dirijor Leopold Stokovski; Concertul în mi bemol major pentru corn și orchestră de Richard Strauss — solist Denis Brain 11.15: Cîntece pionierești 11.30: Muzică de estradă 12.05: Pagini din operele 12.30: Dialog despre literatură cu ilustratori de cărți 12.45: Overturul de coarde nr. 3 în la major de Wilhelm Berger; Cinci piese pentru două viole și pian de Nikolai Rakov 13.30: Însemnări de reporter 13.40: Muzică ușoară 14.10: Dansuri simfonice de compozitori romîni 14.35: Muzică din opera „Zaide” de Mozart 15.05: Fanfară 15.30: Melodii populare 16.10: Arli antice interpretate de Benjamin Gigli 16.30: Muzică ușoară 17.00: Interpreți în studio 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Simfonia a III-a în mi bemol major „Renana” de Schumann 18.35: Melodii populare 18.50: Microfiletioane 19.00: Melodii lirice 19.30: Lecția de limba rusă (avansați) 19.40: Cvintet pentru cvartet de coarde și clarinet de Anatol Vieru 19.50: Cîntece populare 20.15: Școala și viața 20.35: Arli celebre din opere 21.15: Muzică instrumentală 21.30: Pe teme internaționale 21.40: Interpreți de muzică ușoară 22.20: Muzică din operele 23.10: Concertul pentru două orchestre de coarde, pian și percuție de Ludovic Feldman; Simfonia nr. 3 de Karl Birger Blomdahl 24.00: Concert de noapte.

Programul III 21.15: Seară de operă — „Trubadurul” de Verdi (actul IV) 21.52: Muzică de cameră 22.22 — 22.59: Muzică de estradă.

JOI 26 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Jocuri populare 5.20: Emissiunea pentru sate 5.30: Cîntece și jocuri 5.07: Muzică ușoară 6.20: Gimnastică 6.35:

Suita nr. 1 pe teme populare de Dumtru Eremia 6.45: Salut voios de pionieri 7.10: Muzică populară 7.30: Sfatul medicului — Cum se transmit bolii contagioase 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Melodii distractive 8.05: Muzică vocală și instrumentală 8.30: Muzică ușoară 9.00: Vreau să știu! 9.25: Lucrări de Franz Schubert 10.00: Duete celebre din opere 10.30: Melodii populare 11.05: Sonata în mi minor pentru vioară și pian de Sigismund Toduță — interpretează Mihail Constantinescu și Ferdinand Weiss 11.29: Muzică de estradă 12.00: Soliști și formații de amatori participante la cel de-al VII-lea concurs artistic pe țară 12.30: Muzică ușoară 13.20: Pagini orchestrale din operele lui Franz Lehár 14.00: Simfonia nr. 4 de Johann Christian Bach; Concertul nr. 3 pentru pian și orchestră de Beethoven — solist Edwin Fischer 15.00: Muzică populară 15.30: Muzică de Ion Dumitrescu pentru filmul „Ne poți gorăstului” 16.00: Mici piese de estradă 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntece 17.10: Selecțiuni din opera „Werther” de Massenet 17.45: Lecturile dv. preferate 18.00: Emissiune pentru sate 18.10: Muzică ușoară 18.30: Lecția de limba franceză (începători) 18.40: Program de romane 19.10: Pagini orchestrale din opere 19.30: Muzică ușoară 19.50: Cîntă „Romana despre frumoasa Magelone” de Johannes Brahms — interpretează Dietrich Fischer-Dieskau 21.15: Capodopere ale literaturii universale — „Don Quijote” de Cervantes 21.30: Muzică de estradă de Mauriclu Vescan 21.45: Suită în stil clasic de Ion Ghiga; Dansuri vechi pentru coarde de Leonard Vinci; Fragmente din suita „Gloriana” de Benjamin Britten 22.55: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Cîntece pionierești 10.30: Fragmente din opera „Sărutul Cîntetei” de Milutin 11.00: Cîntece și jocuri populare 11.15: Poetii noștri cîntă partidul 11.30: Muzică simfonică 12.05: Muzică ușoară 12.30: Arli din opere interpretate de mezzosoprana Iulia Bucluceanu și basul Ioan Hvorov 13.00: Sonata quasi una ballata de Alexandru Velehorskii; Cîntul

Cu doi ani mai târziu — în 1956 — la Jocurile olimpice din Australia echipa R.P.R. se clasează pe locul 6 din 16 națiuni participante, întrucât printre altele Suedia, Anglia, Brazilia, Chile, țări cu o veche tradiție în acest sport.

Primele secții de pentation modern din țara noastră au luat ființă în cadrul asociațiilor sportive C.C.A., Dinamo-București, Știința-București, Victoria 10 și Voința-Sibiu, iar primul campionat al R.P.R. a fost organizat în anul 1955, în orașul Sibiu.

O PODOABĂ A NATURII

Vă trimite fotografia unui arbore conifer foarte rar ca specie și foarte mare — un „Vellingtonia gigantea” — cu care natura a înzestrat stațiunea Băile Herculane. Situat în fața terasei clubului, coniferul pare un uriaș candelabru. Ramurile lui umbresc o parte din aleile din jur. El a fost plantat aici acum 110 ani, iar clima locală l-a ajutat mult să se dezvolte.

Ar fi bine ca o tăbăle prinse de arbore sau alături de el să furnizeze oaspeților sta-

țiunii o scurtă prezentare a acestui exemplar rar.

Ion CRUCIANĂ
Pitești

LA CLUBUL MINERILOR DIN PETRILA

Recent, la clubul muncitoresc din centrul minier Petrila (Valea Jiului), s-a inaugurat un nou panou de onoare consacrat frunțașilor în producție. Panoul, cuprin-

zind coloane sculptate, basorelieful, gravuri în lemn, a fost realizat de membrii cercului de artă plastică al clubului. Fotografia pe care v-o trimitem reprezintă un aspect de la inaugurarea noului panou.

D. IONAȘCU
activist cultural, Petroșani

CITITORII CĂTRE CITITORI

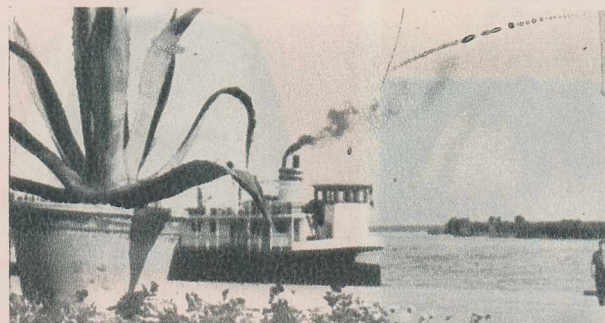
Următorii cititori doresc să corespundă: *Ninela și Gelu Popa*, elevi, Hunedoara, str. Republicii, bloc nr. 2, sc. D, ap. 58: muzică, sport, ilustrate; *Georgeta Costandache*, elevă, Constanța, str. Mercur nr. 11: ilustrate; *Aurel Manea*, contabil, Căcuclu Nou nr. 148, raionul Aleșd, reg. Crișana: literatură, cinema, ilustrate; *George Biscă*, botanგიუ, Si-

biu, str. 9 Martie nr. 30: literatură, geografie, ilustrate; *Fieraru Mariana*, elevă, Drăgășani, str. Cpt. dr. Voiculescu nr. 9, reg. Argeș: ilustrate; *Veronica Militaru*, laborantă, Drăgășani, str. Cpt. dr. Voiculescu nr. 9, reg. Argeș; ilustrate; *Mariana Bader*, elevă, Oravița, str. Brediceanu nr. 4, reg. Banat: ilustrate; *Mihaela Huszka*, elevă, Oravița, str. Simion Manjura nr. 1: cinema, ilustrate; *François Carmalica și Toni Dumitrache*, studenți, București, șos. Panduri nr. 90: literatură, sport, cinema, ilustrate; *Adam Szajda*, Debica, ul. Poina nr. 34, woj. Wreszowskie, R.P. Polonă: filatelle, ilustrate (polonă și română); *Edward Bajcarz*, Okonek, ul. Kolejowa nr. 2, pow. Szezecinek, woj. Kaszalm, R.P. Polonă: cinema, turism; *Marian Labudza*, Busnia, Piața Goupa P C powiat Swietop I.W., R.P. Polonă: sport, filatelle, ilustrate; *Kazimier Gierler*, Nowy Targ, ul. Sw. Anny nr. 32 a, woj. Uranowskie, R.P. Polonă: cinema, ilustrate; *Kik Kazimierz*, Kcynia, ul. Kanatego 1, pow. Szubin, woj. Bydgoszcz, R.P. Polonă: geografie, turism, cinema; *Bożena Bolestawa Kurów*, Lubelski, ul. Kosciuszki nr. 5, R.P. Polonă: filatelle, ilustrate; *Maria Zielińska*, elevă, Sosnowiec, ul. Chemiczna 12/12, R.P. Polonă: ilustrație, foto actori, sport; *Petro Ionescu*, căminul „Dealul Mare” nr. 1, Reșița, reg. Banat: filatelle, ilustrate; *Silvia Mihăilă și Tincuța Neacșu*, studenți, București, Drumul Taberei nr. 5-7: pedagogie; *Johan Foghis*, elev, Arad, str. 6 Martie nr. 12-14, ap. 14: sport, literatură, cinema ilustrate; *Paraschiva Scintete*, elevă, Reșița, reg. Banat, str. 1950 nr. 29: ilustrate; *Văli Balamaț*, Turnu Severin, str. Adrian nr. 157: ilustrate, foto artiști, filatelle.

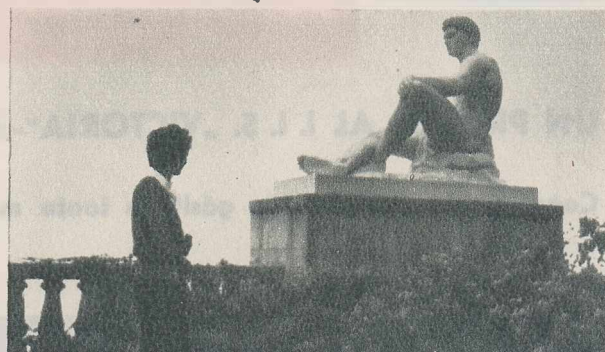
DE LA CORESPONDENȚI

Cele mai noi construcții din Deva — cartierul „23 August”, (Eugen Crăciun, București)

Flori și vapoare. (G. Maxim, Tulcea)

În parc. (Frederic Spah, cercul de fotoamatori de pe lângă uzina „Industria sîrmet”, Gîmpia Turzii)

cal „Cîntece de dor” de Cornel Țăranu, versuri de Nicolae Labiș 13.30; cutăți editoriale 13.40; Muzică de tradă 14.10; Cîntă orchestra populară „Orzilor” din Roșiori de Vede 13.35; Terțete din opere 15.05; ese vocale și instrumentale de Edard Grieg 15.30; Orchestre de muzică oară 16.10; Cîntece și versuri 16.30; biouri muzicale din opera „Legenda așului nevăzută Kitei” de Rimski-orsakov 17.00; Melodii populare 17.30; Sfatul medicului (reluare) 17.35; iunțuri, reclame, muzică 18.05; herzo-tarantela de Wienlawski; Cvin-tul în do major de Haydn 18.30; uziă ușoară 19.00; Tineretea ne e agă! 19.30; Arii și duete de mare popularitate din opere 20.00; Piese de tradă 20.10; Din muzica popoarelor 20.30; Noapte bună, copii! 20.40; Cîntă xana Matei și Nicolae Nițescu 21.15; ncert coral 21.45; Părinți și copii 21.00; Muzică de dans 22.10; Conrt din opere 24.00; Muzică de dans. Programul III 21.15: Teatru la mifon — „Barbarine” de Alfred de usset 22.30—22.59; Muzică de estradă. VINERI 27 SEPTEMBRIE Progra-ul I 5.07: Cîntece patriotice 5.20; nislunea pentru sate 5.30; Muzică ulară 6.07; Bolero-uri 6.20; Gimstică 6.35; Rapsodie de Mircea Popa 6.5; Salut voios de pionier! 7.10; nsurii orchestrale din opere 7.30; itul medicului — Oxloroza 7.35; An-țuri, muzică 7.45; Mici piese instru-ntale 8.05; Muzică ușoară 8.30; Rap-đla ungară nr. 10 de Liszt; Cvartetul nr. 1 de Liubomir Pipkov 9.00; erturi la opere 9.30; Melodii popu-re 10.00; Suite simfonice de compo-rtori romini 10.30; Muzică de estradă 10.05; Cîntece de Emil Lerescu 11.20; ese instrumentale 11.30; Soliști al atrului muzical „Gheorghe Dima” n Brașov 11.52; Reportaj 12.00; n folclorul popoarelor 12.30; Muzică ară 13.10; Suita de dansuri de Tomas eseweter; Rapsodia a II-a de Mar-in Negrea 14.00; Concert de prinz 14.00; Muzică ușoară 15.15; Concertul 1 pentru vioară și orchestră de arde de Tartini 15.45; Soliști de

muzică populară 16.15; Vorbește Mos-cova! 16.45; Arii din opere 17.10; Cantata „Lucreția” de Haendel 17.30; În slujba patriei 18.00; Muzică ușoară 18.30; Lecția de limba engleză 18.40; Muzică populară 19.00; Din creația compozitorului Gherase Dendrinu 19.30; Muzică de estradă 20.15; Cîntă corul Căminului cultural din com. Fierbinți, reg. București 20.30; Noapte bună, co-piii! 20.40; Cîntă Artemiza Bejan, Felician Fărcașu și acordeonistul Sile Ungureanu 21.15; Jurnalul satelor 21.40; Recital Renata Tebaldi 22.25; Cîntă Betty Curtis 22.40; Muzică de dans 23.12; Concertul pentru orchestră de coarde de Paul Constantinescu; Poem festiv de Alfred Mendelssohn. Programul II 10.10: Muzică popu-lară din țări socialiste 10.30; Lieduri de Valentin Gheorghiu pe versuri de Tudor Arghezi; Zece vizuini fugitive de Serghei Prokofiev 11.01; Selecțiuni din opere 11.31; Potpoururi de muzică ușoară 12.05; Fanfară 12.30; Balada pentru pian și orchestră de Gabriel Fauré — solist Cornelii Gheorghiu; Muzică din baletul „Craful munților” de Hugo Alfvén 13.02; Muzică populară 13.30; Limba noastră (reluare) 13.40; Muzică din opere 14.10; Schițe simfo-nice de Constantin Bobescu 14.35; Melodii distractive 15.00; Actualitatea în țările socialiste 15.25; Pagini mu-zicale despre Dunăre 16.10; Recitalul violonistului Vărujan Kozighlan 16.30; Cîntece și jocuri populare 17.00; Melodii de dragoste 17.30; Sfatul medicului (reluare) 17.35; Anunțuri, reclame, muzică 18.05; Muzică de cameră 18.30; Program de madrigale 18.45; Emisiune literară 19.00; Melodii populare 19.30; Teatru la microfon — „Cinci fete plus Pigulete” de Constanța Bratu 20.31; Muzică de estradă 21.00; Muzică simfonică 21.45; Muzică de dans 22.25; Din poezia clasică maghiară 22.35; Cvartetul de coarde nr. 16 de Beethoven 23.10; Opera „Mantaua” de Puccini 0.04; Muzică de dans. Programul III 21.15: Lieduri 21.45; Interpretul săptămînii — Sviatoslav Richter 22.35 — 22.59; Muzică de estradă.

SĂBĂȚĂ 28 SEPTEMBRIE Progra-mul I 5.07: Jocuri populare 5.20; Emisiunea pentru sate 5.30; Muzică ușoară 6.07; Cîntece 6.20; Gimnastică 6.35; Piese instrumentale 6.45; Salut voios de pionier! 7.10; Muzică populară 7.30; Sfatul medicului — Recomandări pentru cei ce lucrează mult în ploaie 7.35; Anunțuri, muzică 7.45; Piese de estradă 8.05; Fanfară 8.30; Uvertură de Giovanni Paesello; Simfonia în si bemol major de Cristian Cannabich 9.00; Roza vînturilor 9.25; Melodii populare 10.00; Muzică din opere 10.30; Melodii distractive 11.05; Cvar-tetul în mi major de Pascal Bentoli 11.27; Muzică populară 12.00; Muzică din opere 12.20; În săli și pe stadioane 12.30; Muzică ușoară 13.10; Poemul simfonic „Marsyas” de Alfonso Castaldi 14.00; Din comoara folclorului nostru 14.35; Muzică instrumentală 15.00; Muzică ușoară 15.30; Piese corale de compozitori sovietici 15.45; Actuali-tatea literară în zările și revistele noastre 16.00; Recitalul flautistului Nicolae Alexandru 16.15; Vorbește Moscova! 16.45; Cîntă Livia Brătulescu și Ionel Miron 17.10; Muzică de estradă 17.30; Lucrări simfonice de Debussy 18.00; Program muzical pentru frunțași în producție 18.32; Trio în re minor de Mendelssohn-Bartholdy 19.00; În pas cu știința 19.20; Scene comice din opere 20.10; Muzică populară 20.25; Muzică de dans 21.15; Carnet plastic 21.25; Romante 22.25; Muzică de dans. Programul II 10.10: Muzică ușoară 10.30; Fantezia simfonică „Filica din Porjola” de Sibelius; Suita a II-a de Achim Stoia 11.00; Ansambluri artis-tice școlare 11.15; Melodii populare 11.30; Sonata pentru vioară și pian de Sabin Drăgoi 12.05; Muzică de estradă 12.30; Concertul în do major pentru flaut, harpă și orchestră de Mozart 13.00; Muzică populară 13.30; Muzică ușoară 14.10; Arii din opere 14.35; Muzică de estradă 15.00; Sere-nada melancolică pentru vioară și

orchestră de Ceikovski; Suita de balet „La giara” de Alfredo Casella 15.30; Din cele mai cunoscute melodii 16.10; Interpreti de operă 16.30; Știința în slujba păcii 16.40; Prelucrări corale 17.00; Cîntă Arta Florescu și Valentin Teodorian 17.30; Însemnări de reporter 17.35; Anunțuri, reclame, muzică 18.05; Madrigale de Adriano Banchieri; Con-certul în sol minor pentru patru viozi de Jacques Aubert 18.30; Muzică ușoară 19.00; Poemul simfonic „Didona” de Alfred Alessandrescu 19.30; Pe teme internaționale 19.40; Muzică populară 20.10; Muzică ușoară rom-nească 20.30; Noapte bună, copii! 20.40; Serenade din opere 21.10; Muzică de dans 21.45; Agendă teatrală 22.00; Muzică de dans 22.25; Concert din opere 23.10; Simfonia nr. 10 de Gustav Mahler; Uvertura tragică de Johannes Brahms 23.54; Muzică de dans. Programul III 21.10: Concertul pentru pian și orchestră de Snițke, solist Leonid Brumberg; Secvențe — variațiuni pentru orchestră de coarde de Cornel Țăranu 21.52—22.59; Muzică de dans. În pagina 4: PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii” Mchetu: Vlad Mușatescu 41.505

În fiecare locuință un ceas deșteptător

„VICTORIA“

- elegant
- precis
- durabil

UN PRODUS AL I. I. S. „VICTORIA“-ARAD

Ceasornicele „Victoria“ le găsiți în toate magazinele de specialitate ale comerțului de stat și cooperatist

APE DE COLONIE
DE CALITATE

Produse ale întreprinderii „Macul roșu“